

Tüstav Arsivi

Orhan SİLİE...

Bagişi

TÜSTAV

SOLU

YUNAN SOLU NE

DU RUM DA

TU STAV

7 Ocak

1969

Sayı 60

125 Kuruş

Okurlardan TÜRK SOLU'na

Bugüne kadar T.İ. Partisi hakkında bir çok şeyler yazıldı ve de söylendi. Bence, yazılan ve söylenenlerin bir kısmı yanlış bir kısmı doğru, ve büyük bir kısmı da kasıtlıdır. Ben yazılan ve söylenenlerin doğru yanlış ve kasıtlılığı üzerinde durmuyacağım. T.İ. Partisini eleştirip (işte) doğru budur diyebilmek için Diyalektik Materyalizmi - Marxismi çok iyi bilmek gerekir. Bu yeteneğe sahip aydınlar bu meseleyle ilgilenmeye başlamış bulunuyorlar. İlk okul mecburiyetinin uygulandığı bir köyde doğuştan, ilk okul etiketinden başka hiç bir şeyi olmayan, yoksul bir KÖYLÜ, Yaşantısını emperyalizme satarak! geçimini temin eden bir emekçi, Ve, T.İ. Partisinin (Beş) senelik bir üyesi olarak yine bu partinin yöneticilerini eleştiren yazarlara yardımcı olmak ve meseleyi doğru kıydurmak için bir kaç şeye dokunacağım.

T.İ. Partisine girdiğim zaman, diyalektik materyalizm - Marxizm - Sosyalizm nedir bilmiyordum. Bu gün bu deyimlerin anlamını bir parçacık öğrenmiş, sınıf bilinç ve şuuruna tam hakıyla sahip olmuş isem bunu, bu partiye girmiş olmağıma borçluyum. Daha doğrusu beni bu Partiye davet ve kaydedene borçluyum. Beni bu Partiye davet ve kaydeden değerli aydın Baha İNALKUT, Türkiye'deki devrimci uyanışa çok şeyler katan, ve bu yüzden daha ÖĞRENCİ iken en iğrenç işkencelere maruz kalan, tam anlamıyla NAMUSLU bir sosyalisttir. Bunu yansıtmamın nedeni aşağıda anlatacağım daha doğrusu açıklayacağım olayla ilgili oluşundandır. İşte ben, birşey olarak var isem ona borçluyum. Ve, benim gibi ona içi saygıyla dolu birçok emekçi ve de aydın vardır. Ve bu büyük DOST'un değeri ve devrimci hizmetleri zamanla görülecek ve kişiliği teslim edilecektir. Bu DOST, halen Yalova İlçe üyesidir.

T.İ. Partisinin beş senelik üyesi olarak birçok yerlerde birçok kereler tanık olmuşumdur. Partinin içindeki aydınlar her gerektiği zaman, hiç olmazsa parti üyelerine Diyalektik - Materyalizm - Marxist öğretiyi uygulamayı önermişlerdir. Hangi aydın bu doğrultuda çaba harcamış ve bu gibi önerilerde bulunmuş ise, o, ya bu örgütten uzaklaştırılmış, yahut, emekçinin nasırlı yumruğu KAFASINI PATLATMIŞTIR!..

Bugün T.İ. Partisinin geçmişini ve halini sinema şeridi gibi göz önünden geçirince, yurdumuzdaki emperyalizmin zalim kolları diğer partilerle aynı paralele olmadığını evet olmadığını yazamıyorum. Bilinir ki, diğer partiler, dış ülkelerdeki emperyalistlerle, Türkiye'deki ticaret odalarında, ağa ve şeyhlerin dizlerinin dibinde meseleleri konuşur ve karara bağlarlar. Bu, T.İ. Partisinde, kitapçı dükkânlarında üç kişinin kafa kafaya vermesiyle yapılır. Bu üç kişiden birinin kitapçı dükkânına nereden geldiğini yine O! iki kişi bilir... Diğer partilerle T.İ. Partisinin ayrıldığı nokta (Yani yöneticilerinin taktiklerindeki ayrılıklar) SLOGAN ve ad değişiklikleri gibi bir şey oluyor. Sosyalist bir partinin liderine bakalım: Türkiye'deki Amerikalı misafir! Misafire surat astık mı o yurdumuzu terk eder gider! Vietnam savaşı Çekoslovak olayları ile aynı paralele mütalâa edilip aynı şiddette protesto edilir! miş. Bunları söyleyen bir liderin

en azından sosyalist olmaması gerekir. Başka şeylerden de şüphe edenleri hiç kimse suçlayamaz...

T.İ. Partisinin sosyalistlere bir tuzak olduğunu, tüm sosyalistleri deşifre edip etkisiz hale getirmek ve yahut toptan yok etmek için uydurulmuş bir oyun olduğunu söyleyenlerin sözlerinin yanlış söylenmiş hatta kasıtlı olmalarını ne kadar isterdim. Ancak bu isteği gerçekleri değiştirmez kanısındayım. Şayet T.İ. Partisini devrimci güçler ele geçiremeyecek ise şimdiden karşıt tedbir alınmalı ve herhalde bunlar ile şimdiden savaşta başlanmalıdır.

Yazımın başında isminden bahsettiğim Aydın HALK Dostu Avukat Baha İnalkut 2 Nisan 1967 de İstanbul İl merkezinde T.İ. Partisinin ilçeler arası toplantısında, materyalistçe söz ettiği ve tekkecilik zihniyetinden vazgeçilmesini önerdiğinde o zamanın il başkanı, Fatih İlçe başkanı ve bir kısım sendikacılar tarafından Toplantı Salonunda ölesiye dövülmüştür. Dövülen, (yanlış anlaşılmasın dövülen değil) kesin ihraç talebiyle onur kuruluna verilmiştir. Bir kaç aydın ve işçinin müdahalesi ile ihraç durdurulmuştur. Dövülen gizli tedavi edilmiş, inancı ve parti disiplinine saygısından ötürü olayın basına dahi aksetmesini önlemiştir. Parti disiplin

Aybar ve arkadaşları ihanet etmemişlerdir!

linine saygı gereklidir, fakat bu gibi olayları de-taylarına varıncaya kadar örgüte aktarmakta fayda vardır kanısındayım. Geç de olsa bugün bunu Türk Solu aracılığı ile ben duyuruyorum.

Zencilerin Avrupaya satışı gibi bizim Almanya'ya ihracımıza dahi T.İ. P. henüz karşı çıkmamış bulunuyor. Bir Politik Sosyalist örgüt Almanya'ya işçi ihracının nedenleriyle ilgilenmez, buna karşı çıkmaz, hiç olmazsa emekçi satışını PROTESTO etmezse, bence o örgütün yöneticileri en azından sosyalist değillerdir.

T.İ. Partisinin yöneticilerini eleştirirken, anlatmak istediğim meselelerin ışığı altında eleştirilmelidir. T.İ. Partisini değil, TİTO'cu zihniyetli yöneticileri yıkmalıyız. Bugün Tito da Almanya'ya işçi ihraç etmeye başlamış bulunuyor. Bir insan hata yapabilir. Fakat... Hata anlaşıldığı an hatadan dönülmelidir. Ama bir lider hatadan döneceğine hatada ısrar ediyor ise o lider bir sosyalist örgütün lideri değildir. Olsa başka birşeydir.

Yazımı bir cümleyle bitiriyorum; Aybar ve arkadaşları ihanet etmediler. Aksini yapsaydılar ihanet etmiş olurlardı. Çünkü onlar sosyalizme hizmet amacıyla gelmemişti ve de getirilmemişlerdi bu örgütün başına!

Sefer Seyfi YILMAZ

OKURLARA

- PTT ile abone olan okurlarımız posta makbuzlarımızın arkasına açık adreslerini ve hangi sayıdan itibaren abone olduklarını yazmayı lütfen unutmasınlar.
- İkinci yılda eski makbuzlar tamamen hükümsüzdür. Bu makbuzlardan elinde olan varsa, bunları gazete adresine göndermelerini önemle rica ederiz.
- Yeni yılda aboneler için 3 parçalı, sair gelirler için 2 parçalı makbuzlar kullanılmaktadır.
- Hazırlanmakta olan Birinci Cilt (ilk 52 sayı) idarehanelerden alanlar için 50.— liradır. Taşradan istenirse posta masrafları aynı şekilde ilâve edilir. Ciltler hazır olduğu zaman hemen ödemeli olarak göndermemizi isteyen okurlarımız şimdiden sıraya girebilirler.

Reklam, işlerinizi saat gibi yürütür

REKLAM VE TANITMA FAALİYETLERİNİZİ
yurt içinde ve dışında

EN ETKİLİ VE EN İSRAFSIZ ŞEKİLDE YÜRÜTMEK İÇİN
Kurumumuz hizmetlerinden faydalanınız

BASIN İLÂN KURUMU

Cağaloğlu, Türkocağı Cad. no 1, kat 3
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01, İstanbul

Temel İlkelerde Birliğe doğru

TİP olağanüstü kongresi sırasında şöyle bir fikir ileri süren birkaç kişiye rastlandı: «TİP'in oportünist yönetimi bu partiyi çıkmaza sürüklemiştir. Bu çıkmazdan kurtuluş yolu artık yoktur. İşçi Partisi içinde tam bir anarşi hüküm sürmektedir. Hiyerarşi diye birşey kalmamıştır. Parti, kendi tüzüğünü uygulayamaz duruma düşmüştür. TİP'in yıkılışa doğru gidişini durdurmak için çalışmak boş gayrettir. Tersine, bu gidişi hızlandırmak gerekir. Şimdiden TİP'i yok sayarak bir «Sosyalist Şûra düzenliyerek yeni örgütlenmeye gidilmesi ve kusursuz bir sosyalist parti kurulmalıdır vs. vs.»

İlk bakışta pek keskin devrimci gibi görünen bu birkaç kişi, Devrimci Grup'a katılmamış, Devrimci Grup Bildirisini imzalamamış, tersine bu bildiriye imzalama kampanyasını baltalama yolunu tutmuşlardır. Çünkü, Devrimci Grup, sağ oportünizm şeklinde belirmiş olsun, ya da kendisine sözde «sol» bir görünüş vermiş bulunsun,, Türkiye'deki biricik sosyalist siyasî örgütü yıkmaya yolunda her çabaya karşı dikilmektedir. Ve Devrimci Grup, bildirisinde de belirttiği gibi, partili-partisiz büyük sosyalistlerin ortak çabasıyla kurulmuş olan ve varlığını sürdürmekte bulunan TİP'in, adı en ücra dağ köylerine kadar duyulmuş olan ve yüzbinlerce Türkiye emekçisinin şu anda herşeye rağmen umudunu bağladığı bu siyasî örgütün içindeki oportünist hizip tarafından sürüklenmiş olduğu çıkmazdan kurtuluş yolunun bu partiye bütün engelleri aşarak gerçek sosyalist kimlik kazandırmak olduğunu açık seçik ortaya koymuştur.

Devrimci Grubun sosyalizmin temel ilkelerine bağlı ve şahsiyet yapmaktan uzak davranışı, olağanüstü kongre kararları üzerinde de olumlu etki yapmıştır. Kongre, Genel Başkanın programa ve sosyalizmin ilkelerine aykırı beyanlarda bulunmasını yasaklayan nitelikte bir karar almış ve oportünist kolun partinin sol kanadını tasfiyesi niteliğindeki ihraç kararlarına karşı olduğunu açık seçik belli etmiştir. Olağanüstü kongreden sonra, parti içinde ve genel olarak sosyalist çevrelerde öyle bir ortam meydana gelmiştir ki, eski oportünist gidişte direnmek artık bir hayli zorlaşmıştır. Bu gelişme, TİP'in tabanı denen şeyin, taşrada çok kez Türk toplumunun en olumlu yanını temsil eden ve değil sosyalist, hiçbir namuslu demokratın bile karşısına alamıyacağı o tabanın bütün engellere rağmen ağırlığını belli bir ölçüde koyabilmesinin sonucudur. Bu da TİP'i gerçek sosyalist kimliğe kavuşturma umudunu yitirmemiş olanların haklı çıktığını gösterir.

Bu durumda, «TİP yıkılsın!» sloganıyla ortaya çıkmak, TİP yıkıcılarının paraleline düşmektir. Bugünkü yetersiz haliyle bile, bir emekçi siyasî örgütünün varlığına tahammül göstermeyen işbirlikçilerin ekmeğine yağ sürmektir. Sahte «sol» çıkışın başka anlamı olamaz. Bu görüşe katılan Devrimci Grup dışında bir delege, olağanüs-

tü kongrede söz alarak TİP delegelerine hitaben bunların kendi partilerinde iş kalmadığını, «Sosyalist Şûra'ya» gidileceğini ve ne menem şeyse, o Sosyalist Şûra'nın Türkiye sosyalistlerinin bütün meselelerini çözme mucizesini göstereceğini söyleme gülünçlüğüne düşmüştür. Devrimci Grup'u sözde soldan eleştiren bu bir-iki kişinin siyasî taktiği de bu kadar ustacadır. Bunlar, davranışlarının bölücülükten, gerçek sosyalist akımı baltalamaktan başka birşey olmadığını bilmelidirler.

Kesinlikle belirtelim ki, sözümüz Sosyalist Şûra fikrini daha önce atmış olanlar için değildir. Sosyalist Şûra fikrini Hikmet Kıvılcımlı «Sosyalist» gazetesinde ilk olarak en iyi niyetlerle öne sürmüş ve Türkiye'de sol kanattaki fikir keşmekeşine son verme yollarını aramıştır. Aynı biçimde «Aydınlık» dergisi de aynı olumlu amaçlarla bu fikir üzerinde durmuştur. Hiç şüphe yok ki, olup bittilerden kaçınarak, bütün sosyalist çevrelerin katılacağı hazırlık çalışmalarından sonra, bir «Sosyalist Şûra»nın toplanması ve Türkiye'de sosyalist akımın temel ilkelerini saptaması iyi olur. Ancak, «Sosyalist Şûra toplansın» sloganı, «TİP yıkılmalıdır!» sloganıyla aynı solukta ileri sürülürse, biz böyle bir Şûraya kesin olarak karşıyız. Ve hiç şüphe yok ki, Hikmet Kıvılcımlı olsun, Aydınlık dergisi olsun, bu fikre sahip çıkarlarken, yıkıcı değil, yapıcı bir zihniyetle hareket etmişlerdir.

Burada en önemli aktüel konularımızdan birine, olağanüstü kongrenin sol kanadın tasfiyesi niteliğindeki ihraçlara karşı tutumunu ifade eden kararının nasıl uygulanacağı konusuna değinmeden geçmiyelim:

TİP tabanının ve bütün engellere rağmen kongre delegelerinin amaçları, bu konuda hiçbir yanlış yoruma meydan vermiyecek biçimde açık seçik ortaya çıkmıştır. Yapılacak üye kayıt olma müracaatlarını sürüncemede bırakmak, ya da düpedüz reddetmek, parti tabanının maksatlarına karşı gelmekten başka bir anlam taşıyamaz. Ancak pek akılsız olan bir kimse bu konuda eski oportünist tutumda, parti içindeki sol kanadı tasfiye yolunda direnebilir. Ve böyleleri, müracaatları hasır altı etmede kısa vâdede başarı gösterebilir bile, sonunda bu işten zararlı çıkacaklardır.

Ihraçların kaldırılmasıyla partiye dönecek olan sosyalist mücahitler, her türlü kan dâvasının dışında ve eski hesapları kurcalama merakından uzak kalarak, sosyalizmin temel ilkelerine ve Türk toplumunun gerçeklerine uygun bir yolu izlemede bağınaz oldukları kadar, davranışlarında ölçülü, yapıcı ve birleştirici olmayı da bileceklerdir.

Bizce, sosyalist hareket içinde birleştirici olmak, her ne pahasına olursa olsun birliği sağlamak için eleştiri-özeleştiriye boğmak, sosyalizmin ilkelerine aykırı davranışları hoşgörülle karşılamak değildir. Bizce, birleştirici olmak, sosyalizmin bilimini Türkiye'nin gerçeklerine uygulanmasından doğan siyasî çizginin emrettiği sosyalist eylem çevresinde temel ilkelerde anlaşmış sosyalist mücahitlerin saf birliğidir. Ve bir komprador kapitalizmi toplumunun bütün pisliklerine taşıyan bir ülkede ancak çok ustaca, çok ölçülü bir taktikle bu birlik gerçekleştirilebilir.

olaylar •

Küba devriminin 10. yılı

2 Ocak 1959'da zafere ulaşan Küba devrimi Onuncu yılını tamamlamış bulunuyor. Küba devrimi, süper-büyük ABD'nin burnunun dibinde başarıya ulaşmış bir devrimdir. Küba devrimi, bütün Lâtin Amerika devrimci hareketini derinden etkilemiş, bu bakımdan ABD'ni sürekli olarak rahatsız etmiş bir devrimdir. Ve nihayet Küba devrimi en olumsuz ve amansız şartlar altında onuncu yılını doldurmuş bir devrimdir. Fidel Castro, bu başarının sırrını şöyle açıklıyor:

«Bu devrim, halkımızın birliğiyle, onların devrimci uyanıklığıyla, dövüşmeye hazır oluşuyla ve devrimin ve ülkemizin savunulması uğruna son kişiye kadar ölme kararıyla korunmuştur.»

Ben düşmanlarımızın bile, bu halkın yiğitliği ve yürekliği konusunda herhangi bir şüphesi olduğunu sanmıyorum. Bir ülkenin egemenliğini koruyan, bu ülke halkının onu kendisinin hissetmesi, ne bahasına olursa olsun onu korumaya kararlı oluşudur. Bizim devrimimizi ve daima mevcut olan emperyalizm tehlikesine karşı ülkemizin egemenliğini koruyan tamamen budur.»

Dergimizin bağılandığı sırada, yıldönümü şenlikleri devam etmekteydi ve Castro önemli bir konuşma yapmıştı. Bununla ilgili geniş haberleri gelecek sayımızda vereceğiz. Bugün Küba'nın devrimden sonraki 10 yılının kronolojisi bir tablosunu vermekle yetiniyoruz:

1959

- 2 Ocak — 26 Temmuz hareketinin kırımı ve siyah bayrakları, Batista diktatörlüğünün sembolü olan Moncada kışlasına çekildi.
- 3 Ocak — Havana'da Kolombiya askeri kampı Çienfuegos'un birliği tarafından işgal edildi. Santiago'da ilk devrimci idare kuruldu.
- 8 Ocak — Fidel Castro, muzaffer şekilde başkente girdi.
- 27 Ocak — «Che» Guevera, toprak reformunu ilân etti ve bütün az gelişmiş ülkeleri birlik olmaya çağırdı ve şunları söyledi:
«Lâtin Amerika'da kırlarda ve dağlarda

«Bu devrim, halkımızın birliğiyle, onların devrimci uyanıklığıyla, dövüşmeye hazır oluşuyla ve devrimin ve ülkemizin savunulması uğruna son kişiye kadar ölme kararıyla korunmuştur»

dövüşmek ve devrimi oralarından şehirlere götürmek gerekir.»

- 15 Şubat — Miro Cardona hükümetinin istifasından sonra Fidel Castro, başbakan oldu.
- 17 Mayıs — Toprak reformu kanunu ilân edildi. Kamulaştırmalar için ödenecek tazminat kaarlaştırıldı ve uygulanma için INRA (Toprak Reformu Millî Enstitüsü) yetkili kıldı. Reform, büyük toprak sahiplerince «komünist» diye nitelendirildi.
- 19 Mayıs — Yabancı şeker şirketleri millileştirildi.
- 18 Temmuz — Osvaldo Dorticos, Urutiya'nın yerine Cumhurbaşkanı oldu.
- 1960
- 13 Şubat — Mikoyanın ziyareti sonucunda Sovyet-Küba ticarî anlaşması imzalandı.

DENİZ GEZMİŞ GENE TUTUKLANDI

Devrimci Öğrenci Birliği Başkanı Deniz Gezmiş hakkında alınan giyabi tevkif kararından ötürü hafta içinde tekrar tutuklanarak Sultanahmet Cezaevine gönderilmiştir. Böylece Üniversiteyi işgal ettikleri gerekçeyle tutuklananların sayısı 7'ye yükselmiş bulunuyor.

- 17 Haziran — İlk Sovyet petrolünün teslimi ve A.B.D. ile İngiltere'nin bunları rafine etmek tekliflerinin reddi. Sayıyışma plânının gerçekleştirilmesi için gerekli teçhizatın alınması için 100 milyon dolarlık Sovyet kredisinin temin edildiği «Che» tarafından açıklandı.
- 1 Temmuz — Standard Oil, Texaco ve Shell rafinerileri millileştirildi. 7 Temmuzda Eisenhower, buna karşılık, Amerikan pazarındaki 700 000 ton şekere el koyduğunu bildirdi. 9 Temmuzda Kruşçev, «Amerika, Kübaya askerî müdahaleye kalkarsa Sovyet füzelerinin Amerika topraklarına ulaşabileceğini» söyledi.
- 1961
- 3 Ocak — Havana ile Washington arasındaki siyasi ilişkiler kesildi.
- 16 Nisan — Guatemala ve Florida'da Amerikalı Subaylar tarafından yetiştirilen 1500 Kübalı sürgün Domuzlar Körfezindeki Playa - Girm'a çıktılar. Amerikan donanmasının desteklenen iştilâçılar, 72 saatlik çarpışmadan sonra tamamen ezildiler.
- 1 Aralık — Fidel Castro, Marxist - Leninist teoriye bağlılığını açıkladı.
- 1962
- 4 Şubat — İkinci «Havana bildirisini Küba, Amerikan Devletleri teşkilâtının «gelişme için işbirliği» plânını cevaplandırdı.
- 26 Mart — Castro, «Sektarizm» e hücum etti ve Küba Komünist Partisi eski lideri Anibal Eskalante'yi devrimci kuruluşların kontrolünü ele geçirmekle temekle suçladı.
- 22 Ekim — Karaibler krizi. Kübada Sovyet nükleer başlıklı füze üslerinin mevcudiyetini ileri sürerek A.B.D. adayı ab-luka etti. 28 Ekimde, Sovyet - Amerikan görüşmeleri sonunda, Kruşçev füze üslerini sökmeyi kabul etti. Castro, ilk defa olarak, Guantanamo üssünün boşaltılmasını istedi.
- 1963
- 27 Nisan — 3 Temmuz Castro ve Dorticos, Moskovada yeni bir ticarî anlaşma imzaladılar. Karaib krizi sırasında

Siyasî bir suçtan tutuklanan veya nezaret altına alınan her Türk vatandaşının bile, aydın olsun yazar olsun, hemen üstünü arayan polisimiz, karşısındaki Amerikalı bir haydut olunca bu işi ihmal etmiş demek ki...
Düşünün ne ölçüde şartlanmış o polis vatandaşlarımız

• olaylar

başlayan soğukluk giderildi.
1964

- 12 Ocak - 23 Ocak — Castro Sovyetler Birliğini yeniden ziyaret etti. Sovyetler 1970'e kadar gittikçe artan miktarda şeker almayı kabul etti.
- Aralık — Havana'da Lâtin Amerika Komünist partileri toplantısı yapıldı. Sovyet taraftarı partiler, Castro'nun «barış içinde bir arada yaşama» ilkesini kabul etmesini istediler. Castro silâhli mücadele prensibinde ısrar etti.
1965
- 1 Ekim — Yeni Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi seçildi. 100 üyenin çoğunluğu, Castro ile birlikte, Sierra Maestra'da çarpışanlardı. Che Guevera'nın veda mektubu yayınlandı.
1966
- 3 Ocak - 14 Ocak — Asya, Afrika, Lâtin Amerika halkları birinci dayanışma konferansı toplandı. Konferans Amerika ve Afrikadaki devrimci hareketleri Küba tutumu üzerinde birleşmeye çağırdı.
1967
- 13 Mart — Fidel Castro, Venezuela Komünist Partisini «Silâhli mücadeleden vazgeçtikleri» için sahte-devrimcilikle suçladı.
- 31 Temmuz - 12 Ağustos — Havana'da, Lâtin Amerika Halkları Dayanışma Konferansı toplandı. Bu konferansta «Lâtin Amerika halklarının devrimci eyleminin Marxizm - Leninizme uygun olacağı» ve «Oligarşinin iktidarı ve emperyalizmin hâkimiyetini yıkararak, sosyalist devrime giden yolun açılması gerektiği» belirtildi.
- 8 Ekim — Che Guevera, Bolivya'da, La Higuera'da, hükümet kuvvetleri ve Amerikan ajanlarınca öldürüldü.
1968
- Ocak — Escalante, parti içinde hizipçilikle suçlandı. Bu Küba - Sovyet ilişkilerinde yeni bir soğukluğa yol açıtıysa da, yıl sonuna doğru bu durum ortadan kalktı. Yeni bir ticarî anlaşma imzalandı.

Amerikan dedektifleri

Amerikayla ikili ilişkilerimizin, her Türk milliyetçisini rahatsız eden çirkin yüzü, geçen hafta öldürülen Amerikan gangsteri G. Bouldin olayıyla yine ortaya çıktı.

Bu defa gangster yakalanıp malî polise götürüldükten çok sonra, tabancasının üzerinde bulunduğu ortadaydı. Siyasî bir suçtan tutuklanan veya nezaret altına alınan her Türk vatandaşının bile, aydın olsun, yazar olsun, hemen üstünü arayan polisimiz, karşısındaki Amerikalı bir haydut olun-

ca bu işi ihmal etmiş demek ki... Düşünün ne ölçüde şartlanmış o polis vatandaşlarımız ve bunu hayatlarıyla ödediler.

İkinci dikkat çeken nokta şu : Gangster falan derken bir de baktık ki Amerikalı dedektifler çıktı ortaya. Gazetelerde resimleri basıldı, gangsterle ateş teati ediyorlar. Bir günlük gazete ise Gary'yi onların vurduğunu iddia ediyor.

İktidara yakınlığı ile bilinen «Yeni Gazete» 3 Ocak tarihli nüshasının «Yorum» sütununda, bir muhabirinin İçişleri Bakanı Sükan'la görüştüğünü açıkladı. Sükan «Türkiye'de Amerika'lı dedektif var mıdır? Bu olay sırasında yardıma çağrılmışlar mıdır?» şeklindeki sorulara «Hayır» cevabını vermiştir. Eh! Madem ki «zehir hafiye» hayır demıştır. Doğrudur. Peki o ateş eden Mr. Selwyne kimdi, resmini de çekmişler adamın

demeyin. Ya o resimler foto-montaj'dır, ya da nasıl üsler «üs değil de tesis» ise o adamlar da dedektif değil sivil savunma uzmanlarıdır, yahut da konsolosluk bahçıvanı...

Böylece Gary Bouldin'ı, Mr. Selwyne'in öldürdüğü iddiası doğruysa, «Türk kanunlarına göre zabıtaya mensup sayılmayan bir kimse, polis in gözü önünde cinayet işlemiş» olmaktadır.

Hamido'nun, bir vakitler, «Türk Jandarmasının haysiyetini kurtarmak için eşkiya ile ben mücadele edeceğim. Bu yüzden dağa çıktım» diye demeç vermesine değinen Yeni Gazete'nin yorumcusu soruyor : «Şimdi İstanbuldaki polisimizin haysiyetini kurtarmak görevi de Amerikalı Mr. Selwyne'e havale edilmiş görünüyor.

Bunu nasıl hazmedeceğiz?»

Cevaplıyalım : Basbayağı hazmedeceksiniz. Bu memleketin baş meselesinin Türkiyedeki Amerikan nüfuzuna karşı çıkmak olduğunu anlamazsanız, veya anlayıp da yabancı sermaye yatırımları ve bunlardan sebeplenelerin yüzü suyu hürmetine anlamamış görünmekte devam ederseniz, bunların bin betelerini de hazmetmek zorunda kalacaksınız.

AYIKLA PİRİNCİN TAŞINI

OH!...

Dean Rusk gider ayak bir demeç verdi : «Orta Doğu'da barışı sağlamak için bütün gücümle çalışacağım.»

Oh! içimize soğuk sular serpildi. Rahatlayıverdik. Dean Rusk barışı sağlayacağını söyledi Orta Doğu'da ya! Barış mutlaka sağlanacaktır. Uzak Doğu'da sağlandığı gibi :

Saldırı

Çin Hindistan'a saldırmış, Hindistan, ordusunu donatıp silâhlendirmişti dipten doruğa.

İsrail, Lübnan'a saldırdı durup dururken. Şimdi Lübnan askerliği mecburî kılıyor!

Gelelim bize!

Başbuğun komandoları, fol yok yumurta yokken Öğretmen Okulu ile Siyasal Bilgiler Yurduna saldırdı :

Ne yapalım? Biz de partilerde, yurtlarda, derneklerde, birliklerde, yani masuniyeti olan yerlerde, savunmak için, askerliği mecburî mi kılalım!

Kim?

Yalkın'ı tanımayan kaldı mı, şu protestocu minibüs şöförü Yalkın'ı? Ona dayak a-

rifat ulgaz

tan polisler soruyor :

«Siz solcular, bu milleti dayak yiye yiye mi kurtaracaksınız?»

Yalkın'ın yerine biz cevap verelim :

«Solcular dayak yiye yiye kurtaracak değil, siz dayak ata ata batıracaksınız bu milleti!»

Pes!

Ulusça neye değer verirsek bakıyoruz hemen Amerikalılar el koyup onu temsil etmeye kalkıyorlar.

Bu işe öylesine alışmışız ki, onlar istemeseler bile temsil etmeleri için bir ayaklarına gidip buyur çekiyoruz.

En temsil edilmeyecek şeyimiz, folklor değil mi? Bir Amerikalı hatuna öğretmişiz Delilo'yu, öğretmişiz Çayda Çıra'yı, giydirmişiz şalvarı cepkeni, takmışız göğsüne Türk Kokartını, almışız Türk ekibine Bulgaristan'a götürmüşüz bizi temsil etsin diye!

Amerikalı bayan da öylesine temsil etmiş ki bizi, seyreden Bulgarların hayretten ne dediklerini bilmiyoruz ama, böyle temsile biz «Pes!» diyoruz!

Bir süre önce M.D.O. adıyla gizli bir teşkilât kurmuş oldukları iddiasıyla dokunulmazlıkları kaldırılan 5 tabii senatörün dokunulmazlıklarının iadesine Anayasa Mahkemesince karar verilmiştir. Aşağıda tabii Senatör Mucip Ataklı, Suphi Karaman ve Ekrem Acuner'in Anayasa Mahkemesinde yaptıkları konuşmalardan bazı bölümleri sunuyoruz.

MDO davasında bazı gerçekler

Mucip Ataklı
Suphi Karaman
Ekrem Acuner

Mucip Ataklı

Sayın Başkan; konumuzla ilgili olarak Cumhuriyet Senatosu Komisyonlarında ve Genel Kurulunda geniş açıklamalarda bulundum. Bütün bunlar tutanaklarda vardır ve tetkikinizdedir. Bunları tekrarlayıp vaktinizi israf etmiyeceğim, yalnız açıklamak istediğim bazı hususlar var kısaca onlara temas etmekle yetineceğim.

Evvelâ bildiğim kadar MDO'nun tarihçesinden bahsetmek istiyorum. Bunu dört safhada mütalâa etmemiz gerekir.

a) İlk Çıkışı: Birinci safha;

1962 yıl sonbahar ayları içinde gazete sütunlarına intikal eden ve gizli dağıtıldığı bildirilen bir bildiri ile MDO'ya Türk kamuoyu muttali oldu. O tarihlerde politik çatışmanın had safhasında bulunuyorduk. 27 Mayıs ihtilâline benimseyen güçlerle, 27 Mayıs'a karşı güçler çatışma halinde idi. Gene o günlerde SDK, Milliyetçi Mukaddesatçı güçler, ikinci Kuvayi Milliye, Genç Kemalistler ve sair isimler altında çeşitli gizli bildirimler de kamuoyunu işgal etmekte idi. O tarihte MDO meselesi Millet Meclisinde koalisyondaki CHP kanadını muhalefeteği AP ile karşı karşıya getirdi.

AP itham etti. Başbakan yardımcısı Sayın Turhan Feyzioğlu cevap verdi. İthamda bulunan sayın Gökhan Evliyaoğlu ile Sayın Feyzioğlu'nun tanık olarak ifadeleri savcının dosyasında bulunmaktadır. Bunlara tetkik buyuracak olursanız MDO ile benim ve Başkanı bulunduğum 27 Mayıs Millî Devrim derneğinin uzak yakın hiç bir ilişkimiz olmadığı görülür. Bu hususlarda sayın Tansel'in ithamlarına karşı gerek şahsım gerek Derneğim adına vermiş olduğumuz cevapları arz ederek vaktinizi almak istemem. Dernek üyelerinden bir kısmının da bu işe karıştırılmış olması, meseleyi benim üzerime yüklemenin zahiri bir delili, siyasî tertibin bir eseridir.

b) MDO ikinci def'a 22 Şubat tarihinden sonra tekrar kamuoyunu işgal etti. Rahmetli Talât Aydemir, başarısız ihtilâlden sonra karşısında olanları kamuoyunda şüpheli duruma düşürmek için gazetecilere verdiği beyanlarla MDO'yu üzerimize yıkmaya çalıştı. 22 Şubat'ı hatırlayanlar, onun başarısızlığındaki rolümüzü ve bunun 21 Mayıs mahkemelerinde dile getirilerek zabıtlara geçirildiğini de hatırlıyacaktır. Her iki teşebbüsün evvelki günlerde rejimi koruma mücadelemizin bütününe bilenler bugün de Türk Siyasî ve Askerî hayatında söz sahibidirler. Bilhassa bunlardan birisi ki bizi itham etmek cüretinde bulunan zattır, bu gerçekleri ve daha başka gerçekleri çok iyi bilir. Rejim davasında mes'ul bir makamda iken, bizim gösterdiğimiz hassasiyeti göstermediği içindir ki bunları açıklayamaz. Açıklayamaz çünkü 22 Şubatçıların uzun zaman liderliğini yapmış sonradan onların felâketine seyirci kalmıştır. Rahmetli Aydemir de ilk teşebbüsünde gerçek maninin kimler olduğunu bildiği içindir ki, güçle yıkamadığı bizleri MDO iftirası ile yıkmaya çalışmış ve bu oyunda kendisine yardımcıları da bulmuştur.

c) MDO'nun üçüncü safhası; 21 Mayısla birlikte başlar. Radyo evinde Yasemin Orhon adında bir Tıp öğrencisi yakalanır. Yanında 21 Mayısçı (aynı zamanda 22 Şubatçı) Albay Yaşar Başaran vardır. Bu zat Ankara Merkez Kumandanlığının eski muavinlerindendir. Albay Başaran'ı sıkı yönetim mahkemesi müebbet hapse

mahkûm eder. Yasemin Orhon ise şimdi konuştuğumuz konunun tanığıdır. Bu tanık Millî Emniyete götürülür, ifadesi alınır, Merkez Kumandanlığında ifadesi alınır; buralarda baskıya uğradığından bahsederek savcılığa dosyaya giren ifadesini verir. MDO'dan bahseder isimler verir; SDK'dan bahseder, Eminsu'nun ihtilâl teşkilâtından bahseder isimler verir. Sıkı yönetim mahkemesi adli amirliğine çağırılır orada da ifadesi alınır. Söylediklerinin ipe sapa gelir şeyler olmadığı rivayetler ve hayaller mahsulü görülerek Örfî İdare Mahkemesi dahi bu konunun takibini lüzumsuz görür.

Bu üç safhada da MDO hakkında ilgili hükümler gereken hassasiyeti gösterir, delil kıfayetsizliği ve gayri ciddi bir iddia olarak nitelendiği bu ihbara karşı bir işleme girişmez ve takibata lüzum görmez.

d) Şimdi MDO'nun son ve enteresan olan dördüncü safhasına geliyoruz. İlk safhadan tam 5 yıl sonra 22 Şubat 1967 tarihinde Hava Kuvvetlerinin eski Kurmay Başkanı sayın Hüsnü Özkan basın yolu ile bir açıklama yapar. Bu açıklama Dünya gazetesi sahiplerinden ve 22 Şubat'taki darbeye başarı sağlandığı takdirde 22 Şubatçıların basın yayın bakanı adayı Bedîi Faik'in 22 Şubat ve 11 Havacı subay olayı hakkında «ihtilâlciler arasında bir gazeteci» başlığı altında yayınladığı anılara karşı bir açıklamadır. Bu açıklamayı yapan sayın Özkan 22 Şubat gecesi Hava Kuvvetleri karargâhında hükümet erkanı ile birlikte hareketi fiilen yürütenlerden biridir. 22 Şubatta sayın Tansel'in gerçek yönü neydi, bunu Türk kamuoyuna duyururken 11 Havacı olayının da iç yüzünü açıklıyordu. Bunun üzerine gazeteciler sayın Tansel'le temas etmeye demec almaya çalışırlar. Sayın Tansel akşam kadar cevap vermekten imtina eder. Ve karargâhında zamanın Millî Savunma Bakanı ile konuştuktan sonra, evinde gazetecileri kabul ederek, sayın Özkan'ın açıklamasına karşılık verir, ve şu iddiaları ileri sürer.

1. Orduda ihtilâlciler gruplar vardır, bunların kendi el yazıları ile hazırladıkları dosyalar bendedir.

2. Bunlar dıştan besleniyorlar, nereden beslendiklerini bilmez. Çünkü dış kaynaklar kendisini belli etmez.

3. Bir Güvenlik Kurulu toplantısında bu dosyaları Başbakan İnönü'ye vermek istedim, reddetti.

4. MDO ihtilâl teşkilâtının Genel Sekreteri Hüsnü Özkan'dır. Bunun Genel Başkanı da Tabii Senatör Mucip Ataklı'dır. Millî Devrim Ordusu, Millî Devrim Derneği içerisinde bir teşkilâttir.

Bu iddialar Cumhuriyet Savcılığınca ihbar telâkki edilerek ve yalnız bunlardan MDO iddiası üzerinde durularak kovuşturmaya geçildi. Kısaca bu iddialar üzerinde durduktan sonra MDO meselesi üzerinde duracağım. İlk iki iddia MDO iddiasından daha ağır, üçüncü iddia ise en az MDO isnaatı derecesindedir. Bir Başbakanın ihtilâlcileri himaye etmesi ve sorumluluğundaki hükümetin devrilmesini göz yumması bunu yapanlar kadar buna göz yumanları da suçlu kılar. Orduda ihtilâlciler grupların bulunması bunların el yazıları ile hazırladıkları dosyaların sayın Tansel'de olması ve dış kaynaklardan beslendiklerine kani bulunması ve bunların hakkında evvelâ kendi bünyesindeki için takibata geçmemiş olması diğerleri için de gereken kanunî

yollara tevessül etmemesi sayın Tansel için vazifesini ihmal, bildiği halde ihbar etmiyerek suç ortaklığına iştirak mânası taşır. Bu iddialar karşısında savcılığın da gereken hassasiyetle meseleler üzerine eğilmemiş olması da dikkat çekicidir.

Sayın Başkan;

İhtilâlin ilk ve en basit kuralı gizlilikdir. İhtilâlin fiilen gerçekleştirilenlerden biri olduğuna göre ne benim ne de arkadaşlarımızın bu basit kuralı ihlâl etmemiz mümkün değildir. Bu hale göre Sayın Tansel'in eline vesika verecek saflıkta kimseler olmadığımız gibi Türkiye'de bir ihtilâlin hangi şartlarda ve hangi imkânlarla yapılacağını bilecek tecrübeye sahibiz. Sayın Tansel'in iddiası hayali ve mesnetsizdir. Elinde böyle deliller olsaydı şimdiye kadar çoktan ve koşu koşu bunları savcılığa teslim ederdi.

Sayın İnönü'nün, Sayın Tansel'in teklifini reddettiği iddiası da gerçeği tam olarak aksettirmemektedir. Bir Millî Güvenlik Kurulu toplantısında böyle bir teklifin yapıldığı doğrudur. Yalnız meskuk geçilen taraf sayın İnönü'nün cevabıdır. Başbakan sayın İnönü o zaman Sayın Tansel'e Kuvvet Kumandanlarının Genel Kurmay Başkanına bağlı olduğunu hatırlatarak elinizdeki dosyaları Genel Kurmay Başkanına veriniz. Onun vasıtası ile bana intikal etsin demıştır. Bu hale göre de sayın Tansel niçin elinde olduğunu iddia ettiği dosyaları o zamanki Genel Kurmay Başkanı Sayın Sunay'a vermemiştir. Sayın Sunay'a da mı itimat etmemekte onu da mı ihtilâlcilerin hamisi olarak görmektedir? Bunu da yapmadığına göre neden o dosyaları Sayın İnönü'den sonra Başbakan olan Sayın Ürgüplü'ye, ondan sonra Başbakan olan ve halen bu yeri işgal eden Sayın Demirel'e bu dosyaları intikal ettirmemiştir. Ve nihayet iş savcılığa intikal ettiğine göre neden halâ bu dosyalar adli makamlara intikal etmemiş ve MDO ile ilgili iddialarını ispatlayacak deliller istenilen yerlere ulaştırılmamıştır. Sayın Tansel'in iddiasına göre bu ihtilâlciler gruplar şimdi de mevcut bulunmaktadır. Bu hal ise rejimi ve Cumhuriyeti daimi bir tehdit altında bulundurmaktadır. Sayın Tansel bunu önleyici bilgileri vermek istemiyorsa hükümet sorumluları ve Cumhuriyet Savcısı neden bu kadar önemli iddiaların delillerini kendisinden almak yoluna gitmiyor. Bildiğini söylememek ve delilleri saklamakta suç olduğuna göre bu davranışlar üzerinde hassasiyetle düşünmek gerekir.

Suphi Karaman

5 Tabii Senatörün Yasama dokunulmazlığının kaldırılması talebinin siyasî maksatlara dayandığının pek çok sebepleri ortadadır.

1. Dokunulmazlıklarının kaldırılmasını talep eden dosyada tek dayanak, aynı zamanda 21 Mayıs suçlusu durumunda olan, Yasemin Orhon'un 5 Haziran 1963 günü Ankara Merkez Komutanlığında teype alınan 7 sayfalık ifadesidir. Bu ifadede ve eski Hava Kuvvetleri Komutanı General Tansel'in 22 Şubat 1967 günkü basın toplantısında söylediklerinde bir birinden tamamiyle ayrı 7 çeşit suç isnaatı ve suçluluk vardır.

(1) Hava Kuvvetleri Komutanının 11 Havacı Subayı ihtilâlcilik ile suçlayan ve delillerini sakladığını söyleyen suç ihbarı.

(2) Hava Kuvvetleri Komutanının ordu i-

çindeki diğer ihtilâci grupların da mevcut olduğu ihbarı.

(3) CHP Genel Başkanı Sayın İnönü'nün ihtilâlcileri himaye ettiği yolundaki suç ortaklığı ihbarı.

(4) SDK gizli teşkilâtının ihbarı.

(5) EMİNSU İhtilâl hazırlığının ihbarı.

(6) MDO Gizli teşkilâtının ihbarı.

(7) Hava Kuvvetleri Komutanının bir süre ihtilâlcilerle işbirliği halinde bulunduğu, bilgisi olduğuna dair ortaya çıkan suçluluk hali.

Diğer 6 suç isnadı ve suçluluk hali hakkında tahkikat açılmayıp sadece Tabii Senatörlerin isimlerinin geçtiği MDO hakkında takibata girişilmesi Tabii Senatörlük Müessesesini yıpratmağa matuf bir siyasî maksat ve davranıştır .

2. Eski Hava Kuvvetleri Komutanının 22 Şubat 1967 deki beyanatında, 11 eski Havacı Subayın ve ordu içindeki diğer ihtilâci grupların nasıl çalıştıklarına dair döküman ve orijinal el yazıları bulunduğu, mavi kırmızı işaretli kendi el yazılarına ait belgelerin olduğu ve icap ederse bunları vereceği ifade edilmiş olmasına rağmen dosyada sadece Yasemin Orhon'a ait bir teypten daktilo edilmiş ifadeden başka bir şeyin bulunmaması, Tabii Senatörlük Müessesesi üzerinde polemik ve tartışma açmağa matuf bir gayretin siyasî tezahüründen başka bir şey değildir.

3. MDO dolayısıyla isnad edilen suç Türk Ceza Kanununun 146 ncı maddesine daha uygun düşüğü halde, 1965 de çıkarılan af kanununun şumulüne alınan bu maddeden dolayı, konunun yani Tabii Senatörler üzerinde bir tartışmanın sürdürülüp götürülmesi içi isnad edilen suçun, af kanunu dışında tutulmuş olan 141 nci maddeye alınması bizlerle ilgili davranışın diğer bir siyasî yön ve maksadını ortaya koymaktadır.

4. Yasemin Orhon'un teypteki ifadesi daha önce Örfi İdare adlı makamlarında takipsizlik kararı almıştır. Bu hususun araştırılmadan veya bilerek yeniden tahkikat açılması Tabii Senatörlük müessesesini hedef alan siyasî maksadın diğer bir açık yönüdür.

5. Muhbir Yasemin Orhon 21 Mayıs'a katıldığını teypten son sahifesinde açıklamış ve MDO içinde bulunduğunu da ikrar etmiştir. Dosyada sanık durumuna sokulmayıp tanık durumunda bırakılmasının da elbetteki bir siyasî maksadı vardır.

6. Teyp ifadede SDK ve EMİNSU için aynı derecede ağır ithamlar vardır. Teyp ifadenin ikinci sayfasında bazı kişilerin isim ve unvanları verilerek yer altında oldukları iddia edilen, bu örgütlerle ilişkileri hakkında bilgi verilmiştir. Bunlar hakkında tahkikat yapılmaması, işin mahiyetine göre değil, sanıkların kişiliğine göre, yani Tabii Senatör oldukları için, 27 Mayıs Devrimini yaptıkları için, bu kişiliklerinden ötürü haklarında tahkikat açıldığı kanaatini teyid etmektedir.

7. Cumhuriyet Senatosundaki davranışlar, komisyonda ve genel kurulda çoğunluğun davranışı ile meselenin uzatılması ve bir kısım basında zaman zaman ve günlerce Tabii Senatörlük aleyhinde yayın ve istismarlara fırsat verilmesi siyasî maksat ve davranışların bir başka belirtisidir. Adı ve haysiyet kırıcı birçok dokunulmazlık dosyaları yıllarca komisyonda tutulurken, kamuoyundan saklanırken hatta haklarında bu türlü dosyalar bulunan bazı kişiler halen Bakanlık yaparken Tabii Senatörlerin dokunulmazlığı konusunun bu derecede geniş istismarlara konu yapılması elbetteki bir siyasî maksat içindir.

Ekrem Acuner

Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun yasama dokunulmazlıklarımıza ait kararı kanaatim-

1969 Bütçe Gelirleri

A.B.

1969 bütçesi bir çok vergi zammını beraberinde getirmiştir. Bu zamlarla bütçede görülen 26 milyar civarındaki ödeneklerin yani giderlerin karşılanması düşünülmektedir. Maliye Bakanı ve Gelirler Genel Müdürü tarafından düzenlenen basın toplantılarına göre bellibaşlı şu vergi zamları yapılmaktadır :

1) Kurumlar Vergisi % 30 a çıkarılmaktadır. Vergi dilinde kurum denince anonim ve limited şirketlerle benzerleri anlaşılmalıdır. Bunlardan şimdi kazandıkları para üzerinden % 20 vergi alınmaktadır. Ayrıca sonradan ortaklarınca ödenecek vergilere mahsuben % 20 de stopaj (peşin vergi) alınmaktadır. Yapılan değişikliklerle şimdi kurumlar vergisi % 30 a çıkarılırken peşin vergi % 15 e inmektedir. Bu suretle şirketin vergi yükü % 4,5 artmaktadır. Başka bir şekilde ve rakamla anlatalım : 1 milyon lira kazanç gösteren bir şirket yuvarlak rakam olarak 45.000 lira fazla vergi ödeyecektir. Şimdi komprador burjuvazi çevrelerinden bu suretle, vergi yoluyla, şirketleşmelerin güçleştirildiği yaygarası koparılmaktadır. Yukarıdaki rakamlar bu iddiaların güncelliğini ortaya koymaktadır.

2) İthalatta gümrük ve diğer vergi resimlerle birlikte bugün yüzde onbeş damga resmi alınmaktadır. Bu damga resmi yüzde yirmibeşe çıkarılmaktadır. Bu yolla en az 600 milyon lira daha fazla vergi alınması düşünülmektedir. Tahmin doğrudur, vergi her türlü mamül ve ham ürünün maliyetini, fiyatını artıracaktır. Türk ekonomisi geniş ölçüde dışarıya bağlıdır. Dışarıdan gelen malların fiyatlarını artırıcı her zam doğrudan doğruya ve zincirleme olarak fiatlara yani yurddaşın geçimine tesir edecek, geçimi zorlaştıracaktır. Bu vergiden, yahut ithâl mallarına konan bir vergiden çok hayatı pahalılandırarak zam düşünülemez. Bu sebeple vergi zamları dolayısıyla hayatın pahalılaşmıyacağını beyan eden ilgililerin bu sözleri, bilhassa Damga Resmî dolayısıyla gerçeklere uymamaktadır. Bu konuyu, yani ithalâtın ekonomimizdeki etkilerini 1968 bütçesini eleştirirken, zamları yeniden ele alacağız.

3) Tekel Maddelerine Zam : Tekel maddelerine de büyük ölçüde zam yapılmaktadır. İlgililer bu zamların daha çok üst gelir sahiplerinin içeceği ve kullanacağı sigara ve içkilere yapılacağını beyan etmektedirler. Bu beyanlar doğruysa elbette fakirlerin, emekçilerin geçimine etkisi az olacaktır. Hiç olmayacaktır denemez. Fiatların karşılıklı bağıllığı denen ekonomi kaidesine göre en lüks tüketim maddelerine yapılan zamlar bile hayat pahalılığını artırabilir. Bu nedenle her zama bu gözle bakılmalıdır.

4) Akaryakıt Zammı : Bu zam, ilgililerin verdiği bilgiye göre, yeni imâl olunacak yüksek nitelikteki benzine yüksek fiat biçilerek yapılacaktır. Bunun da lüks mallara yapılan zam mahiyetinde düşünülmesi gerektiği kanısındayız.

5) Yabancı Şirketlerin Kurumlar Vergisine Zam : Bu yerinde bir tedbirdir. Maliyetlere girmediğinden, fiatlara aksetmediğinden hayat pahalılığını etkilemez oluşu da lehinde bir puandır.

Fakat bize göre bu zamlar önemli olmakla beraber, asıl olan ve emekçi halkın asıl belini büken Hükümetin uyguladığı özel sektörü kayırcı bütçe ve harcama politikasıdır. Bu zamlar hiç yapılmayabilirdi, eğer Hükümet «Yatırımları özendiriyorum» diye bir milyarı aşan meblâğları özel teşebbüse bağışlamasaydı. Gerçekten gümrüklerde ve diğer vergilerde Hükümet vatandaş sırtından at bağışlayıp, kürk giydirmektedir. Fakirin lokmasından keserek aldığı milyonerin kassasına aktarmaktadır. Bunu bütçenin tamamını ele alan gelecek yazımızda ele alacağız. Yalnız şimdiden şunu açıklamakta yarar vardır. 1968 bütçesi ile, 1968 de girilen yabancı sermayeye dayalı acı kapitalistleşme yolunda hız kazanılmaktadır. 1968 de özel sektörçülük ve kapitalizm bir köşeyi dönmüştür, 1969 da bu köşeden kendi çizdiği yolda hızla ilerlemesine devam edecektir. Sosyalistler ekonomik olaylardaki son gelişmeleri çok yakından incelemek zorundadırlar.

ce, Anayasamıza aşağıda arzedeceğim yönden aykırıdır :

Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu ve Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunda yapılan görüşmelerde yasama dokunulmazlığımızın kaldırılmasını isteyen sözcüler daima ve ısrarlı olarak şu fikri ileri sürmüş ve Genel Kurul ve kamuoyunu bu fikrin tesirleri altında tutmağa çalışmışlardır.

«Tabii Üyelik müessesesi devamlılık esasına istinat eder. Bunlara suç teşkil eden bir fiil istinat edilirse, yasama dokunulmazlıkları derhal kaldırılmalıdır»

Bu görüş tarzı uygun mütalâa edildiği takdirde Anayasanın yasama dokunulmazlığı ile il-

gili hükümleri temelinden ihlâl edilmiş olur : Çünkü, bu müessese Tabii Üyeler için işletilmiyor demektir.

Cumhuriyet Senatosu içtüzüğü yasama dokunulmazlıklarının kaldırılıp kaldırılmaması konusunda bütün parlamenterler hakkında eşit şartlarla uygulanacak objektif ölçüler vaazetmiş bulunmaktadır. Bu ölçülere uyarsa tefrik yapılmaksızın bir parlamenterin yasama dokunulmazlığı kaldırılır, değilse kaldırılmaz. Kaldı ki, Anayasamızın 70 ncı maddesi gereğince Tabii Üyeler seçimlerle ilgili hususlar hariç diğer parlamenterlerin tabii olduğu statüye tabidir.

Görülüyor ki, tefrik yapılmak suretiyle Anayasamızın 70 ve 79 ncü maddeleri söz ve özü ile ihlâl edilmiştir.

Yunan solunun yirminci yüzyılın başından beri devrim savaşı süresinde bilgisi ve tecrübesi gittikçe artmış ve hele 1940-47 yılları arasında memleket çapında verilen, hemen hemen bütün ulusun katıldığı, kanlı, özgürlük savaşıyla, devrimci bilgi ve sınıf bilinci perçinlenmişti.

Yunan solu, dünyayı toz pembe gördüğü günlerde, ilerisi için en iyimser ümitlerle seçimlere yaklaştığı günlerde bir faşist cuntanın balyozu altında kaldı. 21 Nisan 1967 de, genel seçimlere bir kaç gün kala, CIA desteğindeki albaylar kliği, solu ve Amerika'ya kayıtsız şartsız teslim olmak istemiyen ve demokrasiyi gerçekleştireceğini vaadederek «ortayı» eziverdi. Örfi idare ile, hapisane ve sürgünlerle, işkence ve terörle «birlik» sağlanınca artık sağ bir partiye de ihtiyaç kalmamıştı: Cunta onu da tasviye etti. Ve A.B.D. emrinde bir faşist hükümet daha kurulmuş oldu.

Bu faşist yumruğun altında Yunan halkı ezilmiş midir? Şu anda ne yapıyor? Nasıl bir mücadele yürütüyor?

Buna değinmeden evvel, Yunan halkının özgürlük ve sosyalizm yolunda çok uzun ve sert bir mücadele tarihine sahip olduğunu hatırlayalım. Bilinçli işçi sınıfı ve tüm halkı bu yolda -Alman'ların işgali sırasında ve sonraki yıllarda- politik ve silâhlı savaşı inat ve inançla yürütmüştü. Sol ve tüm ulus Alman'lara karşı giriştiği mukavemet savaşı süresinde, örgütlenmiş, memleketine giren düşmanın silâhlarıyla kendini donatmış ve Nazi'ler yenilince bütün yurttaki iktidara sahip çıkmıştı. Ancak emperyalizmi gene zorla kabul ettirmişti. (Bak Türk Solu, sayı 8, 9.)

Yunan solunun yirminci yüzyılın başından beri sürdürdüğü devrim savaşı süresinde, bilgisi ve tecrübesi gittikçe artmış ve hele 1940-47 yılları arasında memleket çapında verilen, hemen hemen bütün ulusun katıldığı, kanlı, özgürlük savaşıyla, devrimci bilgi ve sınıf bilinci perçinlenmişti. Bu savaşa işçi sınıfı bilinçli olarak katılmış, köylüler dağlarda örgütlenmiş ve halkın bu yoldaki fedakârlığı ve kahramanlığı bugüne dek emekçilerin bilincini besleyen ef-saneler haline gelmiştir.

Alman nazizminin çizmesi altında ezilmeyen bu halk, bugün Yunan faşizminin çarığı altında ezilmiş midir?

Ezilmemiştir! Böyle köklü bir geleneğe ve sınıf bilincine sahip bir halk, kolay kolay sindirilemez. Bugün Yunanistan'da ve Yunanistan'ın dışında, Cunta'ya karşı bir mukavemet başlamıştır ve her gün bu hareket kuvvetlenmektedir.

Bu mukavemet savaşına, en soldan en sağa kadar siyasi yelpazede yer alan bütün partiler, sempatanları ve memleket dışındaki temsilcileri -ama farklılık gösteren şevk ve bilinçle- katılmaktadır. Mukavemet ister istemez kanunî olmayan yollardan yürütülmektedir. Bugün Yunanistan'da kanuna uymak demek halkın çıkarlarına karşı çıkmak demektir. Bu mücadele memleket içinde olduğu kadar memleket dışında da -Avrupa, Amerika, Asya'da- güçlenmektedir.

Sağın en ucunda, eskinin, gerinin, çürümüş yok olmuş aristokrat sınıfın kömik temsilcisi ve bugünün emperyalist kuvvetlerin kuklası kral vardır. Kral Kostantin Cuntanın gelişini -pek şevkle olmasa da- alkışlayanlardandı. Ama «hakları» kısıtlanınca, Sam amcasının da tasvibini almayı unutarak, Cuntaya karşı darbe yapmaya kalkıştı. Beceremedi ve karısı ve anasıyla, ve kürkleri ve mücevherleriyle, Roma'ya kaçtı. (Zaten artık bundan böyle krallar için her yol Roma'ya gider.) Bu modern Don Kişot

1945 yılında İkinci Dünya Savaşı sona erdikten sonra kurtuluş savaşçıları emperyalizme ve iş birlikçilerine karşı dövüşmeye devam ettiler. Fotoğrafta Yunan milli mukavemetinin savaşçıları görüyorsunuz.

Cuntaya karşı bir «pasif direnme» içindedir şimdi. Arada sırada Papadopoulos'un kalbini kırarak lâflar etmekte, sırtını dönüp sert bakmaktadır. Ama hassas duygulara sahip olmayan Cunta bu pasif direnme ile pek yıkılacağı benzememektedir.

Gene de kralın Cunta ile aynı safta olması, albaylara prestij kaybettirmekte, bu yüzden onu da yanlarında görmek için ona kur yapmaktadırlar. Kralı, mukavemetin en zayıf en kaypak ve en «geçmişî kötü» müttefiki sayabiliriz.

Aslında «sağ» deyince akla, Karamanlis'in yücelttiği ve en son Kanelopoulos'un başkanı olduğu ERE partisi gelir. Karamanlis ve sonra Kanelopoulos, A.B.D. sermayesinin ve sempatisinin Yunanistan'a girmesini sağlayanlardı. Solun ve hatta ortanın can düşmanıydılar. ERE, sola komünist diye, ortaya da, sola, yani komünizme kanat gerdiği için saldırıyordu. Seçimlerden çok korkuyordu. Oylar -belli bir şeydi bu- bir orta-sol koalisyonu getirecekti.

Ama ERE Cuntaya karşı çıktı. O güne kadar oynanan Yunan trajedisi -antidemokratik kanunlar, baskılar, sömürme ve ortaçağ eğitimi afyonu- işine geliyordu. Cuntanın orta oyununa karşı çıktı. Bazı sağ gazeteler protesto için çıkmaz oldular. Bazen Vlahu, Katimerini gazetesini kapatmış sonra İngiltereye kaçarak oradan Cuntaya karşı çalışmaya başlamıştır. Nihayet 3 Kasım 1968 de, ortanın lideri Yorgo

Papandreu'nun cenazesinde, Kanelopoulos tabutu göstererek şöyle konuşmuştur:

«Bu insan benim en büyük rakibimdi. Ama biz demokratik bir rejimde rakiptik.» Bu sözler bütün halkın coşkun tezahüratına sebep olmuş ve bir işaretmiş gibi, bir anda Atina sokaklarında, 21 Nisan'dan beri hiç gerçekleşmemiş olan, yüz binlerce kişinin katıldığı antifaşist bir miting başlamıştır. Dalga dalga yayılan miting kanlı olaylara sebep olmuş, Cuntanın gözünde Kanelopoulos, Sezarı gömen bir Antonius olmuştur. Sağın da anti-faşist mukavemete katılacağı ve bir yere kadar demokrasi -sağın anladığı demokrasi bu- yolunda halkla yürüyeceği beklenmektedir.

Yıllarca solcuların amansız düşmanı olan ve aniden ortanın soluna geçen ihtiyar kurt Y. Papandreu'nun ortacı partisi darbeden önceki seçimlerde iktidara namzettti. Ama Papandreu'nun başına gelmedik belâ kalmadı son yıllarda. A.B.D. ne yaranamadığı için CIA komplosu ile iktidardan düşürülmüş, sonra da partisi parçalanarak Amerikaya «güven» veren partiler meydana getirilmişti. Daha sonra oğlu Andrea Papandreu, ordu içinde ASPİDA adında ihtilâci bir teşkilât kurmakla itham edilmiş ve baba oğul mahkemelerde sürülmüşlerdi.

Ve nihayet, solun desteğiyle düşmanlarına korku salan, mitingler ve gövde gösterilerinde bulunan büyük hatip Papandreu'nun seçimi kazanmasına imkân kalmadı. Cunta, Papandreu

ARŞI YUNAN

Durumda ?

Bir gün bakarsınız Atina'nın en işlek caddelerinden birinde bir binanın en üst katından bir hoparlör halkı mukavemet çağırılmaktadır. Baskın yapan polisler yalnız başına çalışan bir teypten başka birşey bulamamışlar. Başka birgün en kalabalık yerlerde bildiriler dağıtılır.

İçin faşizmin baskısını ve nihayet ölümü getirdi. Ölüsü Cuntaya korkulu dakikalar yaşattı. Bugün oğlu Avrupa'da PAK (Yunanistan Kurtuluş Hareketi) adında bir antifaşist teşkilâtın başında demokrasi mücadelesine devam etmektedir. Bu örgüt dünya kamu oyuna Yunanistan'da uygulanan terörü duyurmakta, yabancı hükümetlerin albaylar Cuntasına baskı yapmalarını sağlamaya çalışmaktadır.

Yunan solu, ortanın her doğru hareketini -daha doğrusu solun çıkarına uygun davranışını- alkışlamış ve bilfiil desteklemiştir. En güçlü, en istikrarlı destek hep soldan gelmiştir. Bugün de PAK sol tarafından desteklenmekte, PAM adlı sol mukavemet örgütüyle işbirliği yapmaktadır.

Solu, (bilimsel solu) ise daha dikkatle izlemeye mecburuz. Çünkü gelecek, yalnız Yunanistan'da değil, bütün dünyada, sol kuvvetlerin kuracakları rejimler üzerine bina edilecek, dünyayı yeni rayına oturtacak sol olacaktır.

Yunanistan'da en solda K.K.E. (Yunan Komünist Partisi) vardır. K.K.E. 1950 den evvel kanun dışı ilân edilmiş, ancak illegal varlığını hem memleket içinde, hem de memleket dışında devam ettirmişti. Son yılların parlamenter mücadelesi süresinde rolü önemli olmamış, demokratik bir mücadele veren legal EDA (Demokratik Yunan Solu) partisini desteklemiştir.

Ancak Cuntanın darbesinden sonra K.K.E. içinde anlaşmazlık başgöstermiştir. Tüzük icabı K.K.E.'nin kurultayı Yunanistan'ın içindeki grupla memleket dışındaki grubun beraber toplanması neticesinde gerçekleşir. Ancak içteki grubun daha kalabalık tutulması, bu gruba daha fazla ağırlık verildiğini gösterir. Şubat 1968 de toplanan 12. kurultaya, «içteki» delegeler sürgünde veya hapiste olduklarından katılmamışlar ve «dış» grup partiye hakim olmuştur.

İçteki grup, kurultayı tanımamış ve Miços Paçalidis, Zisis Zoğrafu, Panos Dimitriu gibi liderlerin KKE'yi temsil ettiklerini iddia ederken, dıştaki grup da Kaliyani liderliğinde partiyi kendileri temsil ettiklerini iddia etmektedirler. İki gurup arasında tüzük tefsirleri tartışmaları devam ededursun, içte ve dışta KKE fiilen ikiye ayrılmış duruma gelmiştir.

Ancak anlaşmazlığın yalnız bir tüzük meselesi olmadığı ve işin içinde -kişisel çekişmelerin yanında- başka teorik ve aksiyon anlaşmazlıkların yattığı yayınlanan polemiklerden belli olmaktadır.

Enotita (Birlik) dergisinde, 1968'in Haziranında, Paçalidis şöyle demektedir: «Kaliyani'ye karşı çıkanların aslında giriştikleri mücadelenin temelinde, dogmatizme karşı Marxizmi-Leninizmi korumak yatar. Gerçek devrimci mücadele ancak memleketimizin gerçeklerine dayatılırsa semere verebilir. Demokratik merkezîyetçilik esaslarına dayanan disiplin içinde halk kütlelerini mücadeleye sevk etmeliyiz.»

Öte yanda Kaliyanis'in arkadaşlarından Stefanos Pallis, Paçalidis'in bugüne dek «anti-sovyet» bir tutum takındığını iddia etmiştir. Paçalidis'in uydurma dökümanlarla, burjuva ağızla Sovyet aleyhtarlığı yaptığını ve Sovyetlerin Yunanistanı zor durumlara düşürdüğünü söylediğini yazmaktadır.

Yunanistan içindeki ve dışındaki KKE üyeleri bu iki gruptan birini tutmakta, veya şaşkın, her iki grubu da tutmayarak işlerini gelişmesini beklemektedirler.

Merkezi bugün Batı Avrupa'da olan Lamb-raki örgütü (Yunanistanın Sol Gençlerinin Örgütü) «içteki» grubu tutmakta ve bu anlaşmazlığın bir an evvel çözümlenmesini istemektedirler. Ancak halen serbest olmaları bu çatışmada seslerini duyuramamışlar, hangi tarafı tuttıkları belli olmamıştır. Örneğin, İlia İliu, Manolis Glezos, A. Buças, Mikis Teodorakis gibi tanınmış kişilerin kararlı davranışları ilerde belki çözüm için etkili olacaktır.

KKE da meydana gelen anlaşmazlık, bir zamanlar legal, şimdi ise illegal çalışan EDA partisine de sızmıştır. EDA'nın üyeleri, iki KKE dan birini tercih etmek istidatını göstermektedirler. Zaten her iki partinin -KKE ve EDA'nın- bugün illegal olarak çalışmaları aralarındaki hukuki farkı da yok etmiş bir birlik haline getirmiş, ancak iki KKE şeklinde sonuçlanacak ikinci bir bölünme tehlikesi ile karşı karşıya bırakmıştır. Yunan solunun bu krizi albaylar darbesinin sol cepheye doğurduğu şaşkınlığın, bocalamanın bir sonucudur. Darbeden bir gün evveline kadar, darbe olmayacak gibi davranan, halka ve hatta militanlarına demokratik seçim imkânlarından başka bir yol göstermeyen, Cuntaya karşı zamanında tedbir alamayan sol, faşizmle karşılaşınca şaşırmıştır. Koşulların böylesine ani olarak dönüşmesiyle, sol, yalnız bu yeni koşullarda savaşılabilecek bir örgütten yoksun olarak yalanlamadı, aynı zamanda halk ve solun militanları «düşünce» olarak da bu duruma hazırlıksız bulundular.

Paris'te çıkan Poria (Yürüyüş) dergisi şöyle demektedir: «Bugün mücadele vermekte olan mukavemet örgütlerinin, ortacı, sol, KKE ve EDA gibi siyasi partilere karşı duydukları

itimsizlik, bu partilerin darbeden evvelki davranışlarına bağlıdır. Bir yandan diktatörlüğün gelişini, darbenin tehlikesini ilân etmişler, öte yandan bunun için gereken tedbirleri almamışlardır. 1965-67 yılları arasında halk kütlelerini yanlış istikâmetlere sevk etmişlerdir.

Sol bugün halktan, örgütlenmesini, fedakârlıklarda bulunmasını, hatta silâha sarılmasını istemektedir. Ancak bu istenilen şeyler «yeni» şeylerdir! Halkın bu yeni sloganlara, önce düşüncesini ve sonra da aksiyonunu uydurmasına kadar cunta da rahat rahat yoluna devam edecektir.

Solun bugünkü durumu, liderlerinin yanlışlarına bağlıdır. Yanlış sloganlarla halka yanlış inançlar aşılamışlar; boş ümitler de gerçekler karşısında yıkılınca, hayal kırıklığı büyük olmuştur. Bu tedbirsiz liderlerin çoğu bir gecede bahçeden karanfil toplar gibi toplanmışlar ve hapsi boylamışlardır. Liderlessiz, hazırlıksız ve şaşkın solun sorumluluğu, geleceği göremiyen veya görüp söyleyemiyen liderlerin olsa gerekir.

Gene de, tam karanlık değil Yunanistan'ın bugünkü gecesi. Cunta'ya karşı mukavemeti yürütebilen -en iyi şekilde olmasa da- bir sol vardır. Örneğin bugün Yunanistan içinde ve dışında çok sayıda gazete dergi çıkarılmakta ve el altından dağıtılmaktadır. Demokratik Savunma (Demokratik Atina) örgütü aylık olarak bir dergi çıkarmaktadır. Bir öğrenci örgütü olan Rigas Ferreos, Frurio (Kale) adlı dergiyi çıkarmaktadır. EDA partisinin Merkez Komitesi Avgi (Şafak) adlı gazeteyi, içerdeki KKE merkez komitesi Mahiti (Savaşçı) adlı dergiyi, Lamb-raki örgütü Yania (Kuşak) yı çıkarmakta ve KKE'nin politbürosu, Rizospasti (Radikal), Aduloti Atina (Köleşmeyen Atina), Lefterya (Özgürlük) Dimokratiki Alagi (Demokratik Dönüşüm) adlı dergileri çıkarmaktadır. İçteki sol örgütler ayrıca Enotita (Birlik) ve Elefteri Patrıda (Özgür Vatan) dergilerini çıkarmaktadırlar. Kanada'da Tahidromos (Postacı) ve Paristeki gençlerin çıkardıkları Poria (Yürüyüş) dergileri de yayınlanmaktadır.

Bu yayınların yanı sıra memleket içinde gitgide güç kazanan bir mukavemet başlanmaktadır. Örneğin, Atina'nın en işlek caddesi üzerindeki bir binanın en üst katından bir hoparlörün sesinin, halkı mukavemete çağırıldığı duyulur; baskın yapan polisler yalnız başına çalışan bir teypten başka bir şey bulamazlar. Veya bir balkonda bir gece dört metre boyunda ışıklı bir HAYIR ibaresi cuntaya karşı direnişi haykırır. Veya en kalabalık yerlerde dağıtılan bildiriler, hapishanelerdeki tutukluların açlık grevleri ve gençlerin küçük çapta nümayişleri bu mukavemetin çekirdeğini teşkil eden hareketlerdir.

1 Ağustos 1968 tarihinde PAM-PAK (vatansever Diktatörlüğe Karşı Cephe - Yunan Kurtuluş Hareketi) anlaşması bu mukavemeti hızlandıracak en önemli hareketlerden biridir. PAK'ın lideri Andrea Papandreu ile PAM'ın lideri Antoni Brilakis arasında Stokholm'de imzalanan bu işbirliği anlaşması ile orta-sol cephesi sağlanmış ve mukavemet şimdi daha da güçlü olmuştur.

Anlaşmada şöyle denmektedir: «...PAM ve PAK ideolojilerini, ve örgütlerinin bağımsız

PAPADOPOULOS
— Cuntanın Başbakanı —

1958 yılından bu yana The Tumpane Co. Inc. adında Türkiye'deki üslerde faaliyet gösteren bu şirket bir kuruluş dahi vergi vermemiştir. Öylesine ki; vergi dairelerinin bu şirketten haberi dahi yoktur. Şirketin kâr amacı gütmesi esas olduğundan, kârının ne kadar olduğu da bilinmemektedir.

Bu Amerikan Şirketi vergi kaçırmaktadır!

Bahattin ALI

Karşılıklı notalarla «Kuzey Atlantik Andlaşması» devamınca yürürlükte kalacak anlaşmalar yapılırken 23. Haziran, 1954 tarihinde, «Türkiye'de bulunan Amerikan Askerî Yardım Kurulu Personeline Nato Kuvvetler Statüsünün» uygulanması öngörülmüştür. Türkiye'nin geleceğini tüm bir çıkmaza sokan anlaşmanın ikinci maddesi şöyledir: «Türk Hükümetinin, yukarıda mezkûr askerî personele ait hareket emirlerinin Türk Makamlarınca tasdik edilmesini talep etmeyecekleri ve MÜŞEKKEK Birliklerin Türkiye'ye gelişlerinde Amerika Birleşik Devletleri makamlarının, keyfiyeti selâhiyetli Türk makamlarına önceden TEBLİĞ edecekleri hususunda mutabık kalınmıştır.»

Nasıl aldatıldığımız bu anlaşma ile daha iyi anlaşılmalı. Askerî yardım personeli, bir kalem darbesi ile MÜŞEKKEK BİRLİKLER haline dönüşebiliyor ve Türk Hükümetinin bu birliklerin hareketlerine karışmaması hükmüne bağlanıyor. Netekim Orta Doğu buhranında, anlaşmanın uygulaması gerçekleştirilmiş, Türk Hükümeti ise TEBLİĞ zarfını beklemekle yetinmiştir.

Notalara dayanan anlaşmalarla kenetlendiğimiz ABD silâhlı kuvvetleri, üslendikleri yerlerde tam bir özgürlük içinde yaşantılarına devam etmektedirler. Örneğin, Yalova gibi birçok kasabalarda kira takdir komisyonları kurmuşlardır. Bu komisyon üs komutanının atadığı bir subay başkanlığında beş kişiden meydana gelmektedir. Komisyonunda iki emlak sahibi Türk de bulunmaktadır. Kurul, Amerikalı personelin oturabilecekleri evlerin özelliklerini ve kiralarnın kendi ölçülerine göre belirler. ABD personeli, belirlenen evlerden başka evleri kiralamazlar. Ev sahipleri, takdir edilen kiradan fazla kira istiyemezler. Hatta, ev sahipleri evlerini Amerikalıdan başkasına kiraya verdikleri takdirde Komisyon, bu gibi evleri listelerinden çıkarabilir.

Bilindiği üzere yurdumuzda ev kiralarnın tesbiti Belediye Encümenlerince yapılmakta iken, bu yetki Anayasa Mahkemesi tarafından Mahkemelerin yetkisine terk edilmiştir. Amerikalılar, yasaların üstünde de kendi çıkarlarını çevirmek olanaklarını bulmuşlardır. Amerikalılara evini kiraya vermek, büyük bir ayrıcalıktır o kişi için. Ünlü bir profesörün çatma kaş emperyalizm düşmanlığı, sosyalistlik taslamağa yetince, borca batık ev sahibine hak vermemek insafsızlık oluyor.

ORTAK YAŞAYIŞ: ABD silâhlı kuvvetleri, üslendikleri yerin bakım ve onarım işlerini genellikle özel şirketlere yaptırmaktadırlar. Askerlikle, kâr etme eylemi koyun koyuna bir arada yaşamaktadır. ABD silâhlı kuvvetlerinin uzanabildiği her yerde bir de THE TUMPANE INCORPORATED şirketine rastlanır. Şirket personeli, yeminli ve ordudan emekliye ayrılmış askerlerden meydana gelmiştir. İşveren durumunda olan ve Türk işçilerini geniş çapta çalıştıran bu şirketin kuruluşu üzerinde durmakta fayda olacaktır.

ŞİRKET CİA'nın LEGAL KOLUDUR: Şirketin herhangi bir sermayesi mevcut değildir. Oysa, şirket sermayesi, ticarî kuruluşların ön şartıdır. The Tumpane Co. Inc. ABD silâhlı kuvvetlerinin bir veznedarı gibi hareket eder. Ve iş yerlerinde Türk işçilerinin karakterleri, eğilimleri, tutkuları hakkında geniş bilgiler toplamaktadır. Özellikle sendikacılar üzerinde durulmaktadır, onların Amerika sever duruma gelmelerine çalışılmaktadır. Şirket Personeli hangi sendikacının viski ve Amerikan sigarasına daha düşkün olduğunu çok iyi bilmekte ve bundan çok yararlanmaktadır. Piyasada dolaşan kaçak sigaraların çoğu bu kanalla çalışmaktadır. CIA psikolojik araştırmalar kolu, suç işleyenlerle gizli bir işbirliği halindedir.

ŞİRKETİN KİŞİLİĞİ YOKTUR: Türk işçileri ile çıkan uyuşmazlıklarda davacı ve davalı olabi-

len şirketin, sermaye ögesinden yoksun olduğunu yukarıda açıklanmış bulunuyoruz. Şirket, ortaklık sayıldığından Türkiye'de tescil edilmiş bir «ikametgâha» sahip değildir. Aynı zamanda, şirket gerçek bir kişi tarafından da temsil edilmemektedir. İkametgâhı dışarda olan The Tumpane Co. Inc. in Ticaret Kanununa göre işlemlerinin Türkçe olması gerekirken bu gereğe uymak şöyle dursun işyerlerinde Türkçe dahi konuşulmaz.

Şirket ticaret defteri tutmadığı gibi, sicilli ticarete dahi kaydı yoktur. Hal böyle olunca, şirketin «hükmi şahsiyet» kazanmış olması düşünülemez. Kişiliği olmayan bir şirketin, işçilerle toplu iş sözleşmeleri yapması, mahkemelerimizde taraf olması olanağı yoktur. Şirketin yasal yönü açıklandığı üzere «fili» bir birlik olduğu halde uygulamada, tersi eylemlere rastlanması işleri bir kat daha karıştırmaktadır.

Şirketin kâr amacı gütmesi esas olduğundan, kârının ne kadar olduğu da bilinmemektedir. Ticarî defter tutmayan bir şirketin kâr durumu belli olmamakla beraber, şirket mensupları uyuşmazlıklarda Genel Kurmay Başkanlığında tutulan bir sicilden söz etmektedirler. Bize göre, bu gibi şirketlerin sicillerinin Genel Kurmayda değil, yasa ile öngörülen yerlerde tutulması gerekir.

1958 yılından bu yana The Tumpane Co. Inc. adında Türkiye'deki üslerde faaliyet gösteren bu şirket bir kuruluş dahi vergi vermemiştir. Öylesine ki vergi dairelerinin bu şirketten haberi dahi yoktur.

Özetlemek gerekirse:

1. ABD silâhlı kuvvetlerinin bakım ve onarım işlerini çeviren Tumpane şirketi «müscel» değildir ve de kökü dışarıdadır.
2. Sermayesi yoktur, ticaret defteri tutmamakta, gerçek bir kişi tarafından temsil edilmemekte, ve işlemler Türkçe olarak yapılmaktadır.
3. Kişiliği yoktur. Ve tek kuruluş vergi ödememektedir.
4. Şirket CIA'nın karanlık işlerinin aletidir.

Üstelik, bu şirketlerin konuları konusunda ne Nato Kuvvetler Statüsünde ne de ikili anlaşmalarda bir açıklık vardır. ABD silâhlı kuvvetleriyle iç içe yaşayan bu şirketlerin «meşruluğundan» artık söz edilemez. Aslında ABD silâhlı kuvvetlerinin yurdumuzda bulunmaları gayrimeşrudur. Çünkü, askerî yardım diyerekten yurdumuz üsler ve atom mayınlarıyla donatılmıştır. Pek safça bir aldanış.

Faşizme karşı Yunan Solu

İçini aynen muhafaza etmektedirler. Bu anlaşma her konuda ve her harekette birliğin mutlak olarak tatbikini öngörmemektedir. Değişik görüşlerden doğacak ayrı hareketler ve farklı düşünceler olabilir. Bu anlaşma, mukavemet hareketini mümkün mertebe en tesirli hale getirmek için yapılmıştır. PAM-PAK anlaşması partilerin veya politik kuruluşların bir anlaşması değil yalnız mukavemet örgütlerinin bir anlaşmasıdır. Maksadımız diktatörlüğü yıkmaktır..

... Memleketimizin politik ve demokratik güçleri, seçimlerin ilân edilmesi neticesinde yaratılan havanın içinde, diktatörlük tehlikesini görmemişler, halkı örgütlememişler ve bu darbeyi önlemek için gerekli tedbirleri alamamışlardır...

... Cuntanın diktatörlüğü bütün halkın aleyhinedir. Küçük bir oligarşinin ekonomik çıkarlarını savunmakta ve CIA'ya, Pentagona ve Nato'ya hizmetten geri kalmamaktadır. Memleketin kapılarını yabancı kapitale açmıştır ve bu durumu şimdi bir Anayasa hükmü haline getirmek istemektedir...

... Diktatörlük idaresi bir anda yıkılmıyacaktır. Yalnız politik mücadele ve nümayişlerle yıkılmıyacaktır. Cuntayı yıkmak için gerekli olan, sistematik, arka arkaya indirilen darbeler neticesinde, her alanda gelişecek kararlı bir mücadeledir.

... Maksat; (PAM-PAK'ın maksadı) bütün halkın görüş birliğinde oldukları maksat, cuntayı devirmek, bütün politik tutukluları serbest bırakmak, diktatörlüğün sorumluluğunu taşıyanları cezalandırmaktır. Yeni bir Anayasa yapmak üzere, istisnasız bütün partilerin ve bu mukavemete katılan örgütlerin katılacakları bir seçim yapmaktır.»

İngiliz halkının toplumsal yapısında meydana gelen bütün değişiklikler, hiç bir surette sınıflar arasındaki ayrılığı ortadan kaldıramamıştır.

Bir çok zümre, tabaka veya yeni meslek kollarının ortaya çıkmasına rağmen, halkın çoğunluğu ile kapitalist bir azınlık sınıfı arasındaki ayrılık hâlâ yürümektedir.

İngiltere'de Sınıfların bugünkü durumu

Alan HUNT

Karl Marks ondokuzuncu yüzyıl kapitalizmini incelerken, toplumun ikiye bölünmüş olduğunu görüyordu: bir yanda üretim araçlarına sahip küçük bir azınlık, öte yanda işgücünü satarak geçinen bir mülksüzler çoğunluğu. Marks'ın bu görüşü ileri sürdüğü günden bu yana, bu görüşün geçmişe ait, eskimiş bir görüş olduğunu ispatlamak için büyük çabalar harcandı.

«İşçi sınıfı bir mülksüzler çoğunluğu değildir, kapitalist sistem işçilerin de mülkiyet sahibi olması için her türlü imkânı sağlamaktadır, bu bakımdan toplumun iki ayrı sınıfa bölünmüş olduğu artık ileri sürülemez» biçiminde sözler söylendi. Veya başka bir usule başvurulup, toplum; yüksek, orta ve alt tabakalar diye bölümlere ayrıldı ve geniş çapta bir anket yapıldıktan sonra, halkın yüzde sekseninin orta tabakaya mensup olduğu tespit edildi, böylece artık işçi sınıfı diye bir şey kalmadığı, toplumun çoğunluğunun orta hâllî vatandaşlardan meydana geldiği görülmüş oldu.

Marks'ın sınıf görüşünü reddeden diğer bir grup ise, çağdaş sanayi toplumunun yapısını ele alarak, günümüzdeki sanayi üretiminde fabrika sahiplerinin değil, fabrika işletme müdürleri ve diğer yönetim kadrosu üyelerinin gittikçe artan bir önem kazandığını ileri sürmekte ve şu sonuca varmaktadır:

«Bugün sanayi işletmelerinin en sorumlu mevkilerinde bulunan yönetici kadro, gerek işletme sahiplerinden gerekse de bir bütün olarak kapitalist veya mülkiyet sahibi bir sınıftan ayrı ve bağımsız bir nitelik kazanmıştır. Bu durumda, egemen ve yönetici bir kapitalist sınıfın varlığının söz etmek tamamen saçmadır.»

Bütün bu görüşlere cevap verebilmek için, ilk önce Marks'ın sınıf sözcülüğüyle ne demek istediğini anlamak ve geçtiğimiz yüzyıl içinde katedilen toplumsal aşamaları gözden geçirmek zorundayız.

İnsanların içinde bulunduğu toplumsal ilişkilerde, gerek kişilerin bireysel niteliği gerekse toplumun gelişme ve evrimlerinin kavranması bakımından, bize ışık tutacak tek nokta, bireyin üretim süreci içindeki yeridir. Lenin sınıfları şu şekilde tanımlıyor:

«Sınıflar, bir çok insanların meydana getirdiği gruplardır. Bu gruplar; tarihsel gelişimin belirlediği bir üretim biçimi içinde, buldukları yer üretim araçlarıyla olan ilişkileri, toplumsal üretimde harcadıkları emek ve kendilerine düşen refah payının niceliği ve niteliği bakımından birbirlerinden ayrı gruplardır.»

Bu durumda, sınıf ilişkileri objektif olarak insanların birbiriyle olan ilişkisine bağlı olup, kişinin kendi keyfine kalmış bir şey değildir. Kişilerin hal ve tavırları, konuşma tarzları, giyinimleri veya sahip oldukları otomobil ve aylık gelirleriyle hangi sınıfa mensup olduklarını anlayabiliriz. Fakat bütün bunlar ikinci planda kalın ve sınıfların var olduğu gerçeğine dayanan dış belirtilerdir. Günümüzde bile bir çok yazarlar, bu ikinci derecede önem taşıyan dış görünüşleri incelemekle yetinmekte ve sınıfların temel niteliğini önemsememektedir. Bu gibilere yöneltilmesi gereken ilk soru şudur: Toplumdaki bütün zenginlikleri üreten araçlar kimlerin elindedir ve kimler bu araçlara sahip olanların emrinde çalışmaktadır?

EŞİTSİZLİK GERÇEĞİ

Üretim araçlarına sahip olanlar ile bu araçların sahipleri emrinde çalışanlar arasındaki te-

mel eşitsizlik İngiltere'de 19ncü yüzyıldan günümüze dek süregelmiştir. Burada en önemli özelliklerden biri, mülkiyet hakkının dağılımıdır. Halk bugün dünden daha fazlasına «mâlik» olduğu halde, bu mülkiyet, kendi emrinde başkalarını çalıştırmak için yararlandığı bir mülkiyet değil, sadece bir tüketici olarak yararlanabileceği mülkiyettir. Böylece, tüketiciler kitlesinin, yani, çamaşır makinelerine, buzdolaplarına ve modern toplumun gerektirdiği bütün tüketim maddelerine «mâlik» olanların günden güne artması, aslında, üretim araçları üzerindeki mülkiyet hakkı eşitsizliğini örtbas etmeye yarıyan bir tuzaktır.

İngiltere'de 20nci yüzyılın başlangıcından bu yana sermayenin dağılımı bakımından en ufak bir değişiklik olmamıştır. Nüfusun yüzde 17'si ülkedeki sermayenin yüzde 69'unu elinde bulundurmaktadır. Her ne kadar orta sınıflara mensup bir çok kişi hisse senetlerine sahipse de, ekonomiyi büyük ölçüde kontrol altında tutacak olan kesin mülkiyet hakkı, nüfusun azınlığını teşkil eden ufak bir zümrenin elindedir.

GELİRLER ARASINDAKİ FARKLILIK

Yine son yirmi yıl içinde İngiltere'de gelirlerin bölüşümündeki eşitsizlik bakımından da hiç bir değişiklik olmamıştır. Gelirlerin dağılımını rakamlara vuracak olursak aşağıdaki tablo ortaya çıkar:

Nüfusun % 1'ine toplam gelirlerin % 7,9 u düşmektedir.

Nüfusun % 5'ine toplam gelirlerin % 19,1 i düşmektedir.

Nüfusun % 10'una toplam gelirlerin % 27,6 sı düşmektedir.

Nüfusun % 30'una toplam gelirlerin % 9,7 si düşmektedir.

Geçmişte olduğu kadar bugün de, mülkiyet hakkı ve gelir dağılımındaki eşitsizlik, kapitalizmin temel niteliklerinden biridir ve bu yüzden bir sürü toplumsal eşitsizlikler dizisi peşpeşe birbirlerini izlemektedir.

FIRSAT EŞİTSİZLİĞİ

İngiltere'de kişilere tanınan fırsat ve imkânlar, bu kişilerin hangi sınıftan geldiğine bağlıdır. Kalifiye veya yarı kalifiye işçilerin sadece binde 5'inin çocukları yüksek öğrenim görme imkânı bulabilirken, yüksek gelirli memur veya işletme müdürlerinin yüzde 14 ünün çocukları yüksek öğrenim görmektedir. Yani eğitim alanında sadece yüksek gelirli memur ailelerine işçi ailelerinden 28 misli daha fazla imkân verilmektedir.

İŞBÖLÜMÜNDE «BEYAZ GÖMLEKLERİN ARTIŞI

Mesleklerin genel nüfus içindeki dağılımını inceleyecek olursak, son yüzyıl içinde büyük değişikliklerin meydana geldiğini görürüz. Geleneksel sanayi kollarında hızlı bir düşüş kaydedilirken, hizmetler kesiminde, yani «beyaz gömlekler» in sayısında büyük bir artış olmuştur. Aynı zamanda sanayici ve küçük esnaf sayısında da azalma meydana gelmiştir.

Birçok kimseler bu değişikliklerden, sınıf yapısında temel bir değişiklik olduğu kanısına varmaktadır. İşçi tulumları yerine, çok sayıda insanın beyaz gömlek ve kravatla çalışması, «işçi sınıfı öldü, yaşasın orta sınıf», «işletme sahipleri öldü, yaşasın işletme müdürleri» nidalarına yol açmaktadır.

Bugün İngiltere'de fabrika sahiplerinin sayısında azalma olmuşsa, bu, kapitalistlerin ortadan kalktığı anlamına gelmez, tersine, sanayiın artan bir hızla tekelleştiği ve sermayenin küçük bir tekeli kapitalist sınıf elinde toplanmış olduğunu

gösterir. Kapitalistler, üretim üzerindeki denetimi ellerinden bırakmaksızın ve kendi yerlerini hiç bir surette işletme müdürlerine terketmeksizin, birbirine zincirleme bağlı olan tekeller üzerinde son söz ve karar hakkını kendilerinde tutarak, ekonominin tümünü egemenlikleri altına almış durumdadırlar.

TEKELLER VE KÜÇÜK BURJUVAZİ

Küçük iş sahipleri, kendi hesaplarına çalışan zanaatkarlar, dükkân sahipleri veya Marks'ın deyimiyle «küçük burjuvazi» ye mensup olanların sayısı da azalmıştır. Bu sınıf içinde faaliyet gösterenler, günden güne tekeli kapitalizmin baskısı altına girmektedir. Bir tüketici, satın aldığı malın fiyatı üzerinde karar vermekte ne kadar özgürse, küçük bir dükkân sahibi de sattığı malın fiyatını tesbit etmekte o kadar az özgürdür.

Hukukçular ve doktorlar bile bağımsızlıklarını yitirmekte, giderek hükümetin, mahallî idarelerin veya büyük müesseselerin maaşlı memurları olarak çalışmak zorunda kalmaktadır. Aynı şekilde mimarlar, muhasebe uzmanları ve bilim adamları da resmi veya özel şirketlerin memurları haline gelmiştir.

Yukarıda da değindiğimiz gibi, esas büyük değişiklik, doğrudan doğruya üretimde bulunmayanların, yani «beyaz gömlekçiler» diye adlandırığımız bir zümrenin sayıca günden güne artmasıdır. Toplumun bu kesimi 1900 yılında nüfusun % 6'sını teşkil ederken, bugün bu oran % 18 ilâ % 20'ye yükselmiştir. Kurulu düzenin temsilcileri, bu zümreden büyük bir destek ummaktadır, böylelikle toplum içinde çok sayıda kişilerin işsizliğinden ayrı ve işçi sınıfının karşısında yer alması sağlanmış olacaktır. Fakat bu umudu besleyenler, temeldeki toplum gerçeklerini iyi değerlendirememektedir.

İŞÇİ SINIFI

Bugün İngiliz toplumunda yatan temel gerçek, halkın çoğunluğunun kol işçiliği yaparak hayatını kazanmak zorunda olduğudur. Faal nüfusun % 60'ı kol işçisidir.

Bununla birlikte, işçi sınıfına mensup olanlar arasında kol ve fikir işçilerini kesin olarak birbirinden ayırmak günden güne zorlaşmaktadır. Örneğin, her gün daha çok artmakta olan ulaştırma, dağıtım v.b. gibi hizmet üretimi alanlarında çalışanları kol işçileri olarak tanımlıyamayız. Ne var ki, «işçi» nin tanımı, ellerinin kirli olup olmadığına bakılarak yapılmaz; işgücünü satan ve işveren tarafından sömürülen kimseye işçi denilir. Aslına bakacak olursak, bugün en yüksek sömürme oranı, kol işçiliğinden çok fikir işçiliğiyle ilgili mesleklerde yürürlüktedir.

İngiliz halkının toplumsal yapısında meydana gelen bütün değişiklikler, hiç bir surette sınıflar arasındaki ayrılığı ortadan kaldıramamıştır. Bir çok zümre, tabaka veya yeni meslek kollarının ortaya çıkmasına rağmen, halkın çoğunluğu içinde, kapitalist bir azınlık sınıfı arasındaki ayrılık hâlâ yürürlüktedir. Halk içinde, emeğini maaş veya yevmiye karşılığı satanların sayısı her gün biraz daha artarken, orta sınıfların durumu ile işçi sınıfının durumu arasındaki fark her gün biraz daha azalmaktadır. Tekellerin yoğunlaşması, mülk sahibi ile mülksüzler arasındaki uçurumu daha da büyütmektedir. Modern kapitalizmden hâlâ medet umanlar, umutlarını meslek kollarının çeşitliliği ve farklılaşmasında görüyorlarsa da, halk çoğunluğunun gerçek çıkarları ile tekeli kapitalist bir azınlığın çıkarlarının hiç bir zaman uzlaşmayacağı apaçık meydandadır.

Gençlik

Faşist Saldırlara Karşı

İktidarın, gençlik hareketlerini terör kanunlarının çıkarılmasına yardımcı olarak kullanmak istediği anlaşılmaktadır. Örneğin İstanbul'da cereyan eden danışıklı dövüş, yani İstanbul Üniversitesinin işgal edildiği gerekçesiyle kapatılması ve ardından 7 devrimci gencin tutuklanması bu kanıyı kuvvetlendirmiştir. Diğer yandan CKMP'nin faşist komandoları Üniversiteler ve yurtlar basarak bir yandan «bazı hürriyetler'in» kötüye kullanıldığı intibasını kamuoyunda uyandırmak isterken, diğer yandan da bu terör kanunlarına en büyük tepkiyi gösterip, tüm ilerici güçleri etkileyebilecek olan devrimci gençliğe gözdağı vermek istemektedirler.

İktidarın bu ikili oyunu, diğer aksesuarlarla da tamamlanmaktadır. Örneğin Millî Güvenlik Kurullarında teypler dinletilmekte ve terör kanunları için ordunun tasvibi alınmak istenmektedir. Diğer yandan ilerici basına karşı girişilen sindirme hareketi yeni gelişmeler kaydetmiştir. AYDINLIK dergisi yazı işleri müdürü Vahap Erdoğan'ın günlerini Ankara hapishanesinde geçirmektedir. Tahliyesi için yapılan itirazlar reddedilmiştir. Basın suçlarından verilen mahkûmiyet kararları da gerek yekûnu, gerekse yoğunluğu itibarıyla hayli artmıştır.

Böyle bir ortamda saldırıya geçen CKMP komandolarını devrimci gençliğin dikkatle izlemeleri gerekmektedir. Baştan da belirttiğimiz gibi bu saldırılar iki hedefe yönelmektedir. Birincisi terör kanunlarına ortam hazırlamak, ikincisi ise bu kanunlara karşı çıkacak en cesaretli

en etkin sesi sindirmektir. Türkiye Millî Gençlik Teşkilâtı karşısına bir naylon kuruluş olarak çıkarılan Türkiye Milliyetçi Gençlik Teşkilâtı'nda düzenlenen basın toplantısı bu yönden güçtür. Sözcü son saldırıların «Komünistlerin işi» olduğunu pervasızca söyleyebilmekte, ardından «Devlet yönetenlerin tedbir almasını istiyoruz. Kanunlar çalışmalıdır, suçlular, her halde cezalandırılmalıdır.» demektedir.

Bu işin birinci yönüdür. Diğer yönü ise sözünün şu sözlerinde ifadesini bulmaktadır:

«Bu defa hasmı yanlış seçmişlerdir. Bunu anlamaları ise, kendilerine pahalıya malolmuştur. Yine de, bugünkü gazetelerden öğrendiğimize göre, bunu anlamayanlar da anlatmak görevimizdir. Yeter ki, anlamadıklarını sözlü değil, fiili olarak bildirmek cesaretini kendilerinde bulsunlar.»

O halde ne olacaktır? İktidar terör kanunlarına ortam hazırlıyor diye sinip beklemek, bu kanunlara ortam bulmasını diye meydanı faşizme mi bırakmak gerekmektedir? Hiç şüphesiz hayır! İktidar bu kanunların ortamına, devrimci ler dursalar da, durmasalar da hazırlamaya çalışacaktır. Ya, devrimci güçler sindirilmek isteniyor diye ölçsüz hareketlere girişmek, bu yüzden ilerici güçler arasında bölücü mü olmak gerekmektedir? Hiç şüphesiz bu soruya da olumsuz cevap vermek lazımdır.

Yapılacak şey, terör kanunlarına karşı tüm ilerici cepheyi uyuracak, tüm ilerici cephenin desteğini alacak, bu kanunlara karşı gelecek hiç

bir gücü, hiç bir çevreyi küçümsemeden, onları ortak eyleme hazırlayıcı, itici geniş bir kampanyaya girişmektir.

Günler süratle ilerlemekte ve iktidar, terör kanunlarına karşı ortadaki güçleri tarafsızlaştırmak için önemli adımlar atmaktadır.

Sadece olanları görmek, şunlar olmaktadır demek, hatta şunlar bunlar olacaktır demek bir şey ifade etmez. Devrimcilik olanlar ve olacaklara karşı tedbir almayı, daha da ileri, eylemleriyle olacaklara hazırlamayı gerektirir. Köşede oturup kâhinlik etmeyi, ve gereksiz çırpınmaları bırakıp tüm ilerici güçlerle ilişkiler kurmaya, kamuoyunu etkileyebilecek bütün araçlardan yararlanarak faşist tedbirlere karşı koymaya çalışmalıyız.

FKF Kongresi

5 Ocak Cumartesi günü Fikir Kulüpleri Federasyonu üçüncü olağan kongresi İstanbul'da Aksaray Küçük Tiyatro salonunda başladı. Saat 11'de başlayan birinci çalışma günü başkanlık seçimlerinden sonra daha çok usul tartışmalarıyla geçirdi. Usul tartışmalarına yol açan olay, Hacettepe Sosyalist Fikir Kulübü'nün Federasyona kabul isteği ile ortaya çıktı. Sosyalist güçler arasında Türkiye çapındaki dağınıklıktan ibret dersi alması gerekli FKF yönetici gençleri, ne yazık ki küçük hesaplara giriştiler ve Hacettepe Fikir Kulübü'nün Federasyona katılma isteğini dar bir oy hesabı açısından değerlendirdiler. Güçlü bir örgüt olarak kongreye gelen Hacettepe Sosyalist Fikir Kulübü Federasyona kabul edilmiştir; fakat bu kongrede delegeliği kabul edilmemiştir! bu çelişmeli karar açıkça FKF tüzüğü'nün çiğnenmesiydi. Daha ilk gündü FKF'li genç yöneticilerin tüzüklerini çiğnercesine başvurdukları bu tür oyunlar, onları sonunda devrimci gençliğin karşısına çıkamaz hale getirebilir. Sosyalist ilkel birlik sağlama yerine kelle hesabına oynamak TİP yönetici kliğinde nasıl bir perişanlığa yol açmıştır, bu en yakın örnek unutulmamalıdır. Son TİP kongresinde Aren'ci grupla Aybar'cı grubun olumsuz davranışına rağmen parti tabanını temsil eden delegelerin çoğunluğu devrimci gruba karşı olumlu davranarak temel ilkelerde parti birliğini koruma yolunu seçmişlerdi. Aynı yönetici kliklere bağlılığını ifade eden gençler, tabanın bu içten isteğini FKF kongresinde yansıtmaya yoluna gitmemişlerdir. Devrimci bir örgüt kongrede yan sıralara oturtulduktan sonra, açılış konuşması yapan eski genel başkan Zülküf Şahin, «Egemen sınıfların oyununa gelmediniz, saygılar sunarız» diye söze başladı, «yaşasın sosyalist Türkiye» sloganıyla bitirdi.

sosyalist literatürde terimler ve kavramlar

Bazı sosyalist örgütlerimizin konuşmacılarının alt-yapı, üst-yapı terimlerini bilimsel anlamlarından başka türlü kullanmakta ısrar ettikleri görüldüğü için, daha önce Türk Solu dergisinin 13. sayısında ele aldığımız bu konuya yeniden kısaca değinmek gereğini duyduk.

Bilindiği gibi insan toplumu yaşamını sürdürmek için gerekli maddi servetleri doğadan çeşitli biçimlerde elde eder. Bu servetleri üretim biçimi, yani üretim tarzı o toplum biçimini belirler.

Bir toplumun üretim tarzı, o toplumun üretici güçleri ile üretim ilişkileri unsurlarından meydana gelir. Üretici güçler, üretim tarzının, insanların maddi servetleri üretmek için kullandıkları şeylerle ve doğa kuvvetleri ile olan ilişkilerini ifade eden yönüdür. Üretim ilişkileri ise, insanların üretim süreci içinde birbirleriyle kurdukları ve her toplum biçiminde farklı olan ilişkilerdir. Bunlar, yani üretici güçler ve üretim ilişkileri toplumun ekonomik temelini yani ekonomik alt yapısını meydana getirirler.

Alt-yapı bütün toplumun temel yapısıdır. Herhangi bir örgütün alt-yapısından söz etmek bilimsel olarak yanlıştır. Bazı örgüt üyelerinin alt-yapı dedikleri şey örgütün ta-

Tabana Alt-Yapı Denir mi ?

banı, alt kademeleri gibi sözlerle ifade edilmek gerekir. Bir örgütün tabanı ile toplumun ekonomik temel alt-yapısını birbirine karıştırmamalıdır. Bambaşka şeylerdir bunlar.

Üst yapı ise, her toplumda, ekonomik temel yapının yani alt-yapının belirlediği, şartlandığı kurumların tümüdür. Siyasi kurumlar, hukuk, ahlak, sanat, din, felsefe vb. «Sosyal bilinç biçimleri» toplumların üst-yapılarını teşkil ederler. Üst-yapı, örgütlerin yukarı kademeleri, yönetici kadroları demek değildir.

Alt-yapı, üst-yapı, topluma niteliklerini veren, kendi aralarında karşılıklı etki kanununun yürürlükte olduğu yapılarıdır. Aralarındaki ilişkiler aşağı-kademe-yukarı kademe, taban-yönetici kadro ilişkilerinden çok başka olduğu gibi bilimsel anlamları, kapsadıkları genişlik ve tarihî ve diyalektik materyalizmdeki yerleri bakımından çok önemli unsurlardır. Olur olmaz vesilelerle yalan yanlış kullanılmaları gerekir.

Olağanüstü Kongre...

Çetin Altan Aybar'ın «arkamdaki sosyalist yıllar» tabirini ele almış ve «hangi sosyalist yıllardır bunlar, koca koca örgütler mi kurmuş, legal yahut illegal çalışmalarda mı bulunmuştur sayın Aybar? Böyle şeyler yaptığına dair en ufak belirti yoktur. Ancak 1930 yıllarında doğuştan yazdığı bir yazıda «bir milletvekili işçilere gider de komünistlik propagandası yaparsa bunun dokunulmazlığı kaldırılmıyacak mı?» demektedir.

Altan daha sonra strateji tartışmalarına değinmiş, «üst sınıflardaki sürtüşmelerden yararlanılmaz mı? Hem bir yandan üst yapının öneminden bahsedeceğiz, hem de ceberrut devlet deyip bürokratlara karşımıza alacağız bu ne biçim iş?» demiştir. Konuşmasına Aybar'ın başkan seçilmesi halinde parti içinde pasif kalacağını bildirerek son veren Altan, bir kısım delege ve dinleyiciler tarafından alkışlanmıştır.

Doğulu delegelerden Mehmet Ali Aslan söze Arencileri eleştirerek başlamış «partinin bugünkü duruma gelmesinde sanki günahları yokmuş gibi hücumla geçtiler. Aslında partiyi bu duruma getiren üçlü yönetimdir» demiş, «bürokrat aydınların» partiyi ele geçirmek istediklerinden söz etmiş, bunun için önlere iki engel gördüklerini, bunlardan birincisinin emekçi halkımız, diğerinin ise doğulular olduğunu söylemiş, Türkiye'deki sosyalistlerin etnik meseleleri sosyalist açıdan görmek zorunda olduklarını halbu ki kulislerde kendilerinin küçük burjuva milliyetçileri olarak ihbar edildiklerini, Aren grubunun etnik meselelerde ırkçı tavırlar takındıklarını belirtmiş ve Türkiye'de sosyalist hareketin başarısı halka dayanılarak sağlanabilir demiştir. Bu arada delegelerden birinin «Kürt ağaları da tasviye edilecek mi?» diye bağırdığı duyulmuştur.

Mehmet Ali Aslan sözünü «Biz ne Arenciyiz, ne Aybarcıyız ama bazen bir tarafı tercih etmek gerekebilir» diye bitirmiştir.

Kürsüden inen Mehmet Ali Aslan'ı maden iş sendikası Genel Başkanı Kemal Türkler'in büyük bir şevkle öptüğü görülmüştür.

Konuşmalar devam ederken başkanlık divanına verilen önergeler 20 dakika ile kısıtlanan konuşmaların Aren, Boran, ve Erik için 45'er dakikaya çıkarılmasını ve genel merkezden de bir kişiye bir saatlik bir cevap hakkı tanınmasını istemişler ve yapılan müzakereler sonucu bu halyle kabul edilmiştir.

Öğleden sonra söz alan Sadun Aren «Kongreye iç dökmek için gelmediklerini ancak Aybar'ın ıvır-zıvır meselelerden bahsetmesi üzerine sözü uzatmak zorunda kalacağını söylemiş, «Aybar bana karşı çıkmak tertiptir diyor, meseleyi önce merkez yürütme kuruluna getirdik, burada hallolmazsa kongreye götüreceğiz dedik. Ve hallolmadı kongre mücadelesine giriştik herşeyi açık açık yaptık bunun neresi tertiptir» demiştir.

Daha sonra Aybar'ın çeşitli suçlamalarına cevap veren Aren, kendisinin Yön'de yazdığı bir yazıyı okuyarak sınıf mücadelesini reddettiğini kanıtlayan Aybar'a «olsa olsa kanlı sınıf kavgalarına karşı çıkmışım diye demek istemişimdir» demiştir.

«Biz sosyalizmin hürriyetçi sosyalizm, hürriyetçi olmayan sosyalizm diye ikiye ayrılmasına karşıyız, yoksa sosyalizmin hürriyetçi yanına karşı çıkmıyoruz» diyen Aren'in bu sözleri, 6 Şubat 1963 tarihli YÖN'deki «Hürriyetçi Sos-

yalizm özelemine teorik bakımdan kâfi aydınlık kazandıramamıştır. Aybar'la olan teorik ihtilâfi konusunda Aren «Partinin şimdiye kadar sosyalizmi meşrû kılma mücadelesi vermiştir. Ama sosyalist mücadele örgüt mücadelesidir. Emekçi halkın oylarıyla iktidara gelmek yetmez. Kanun çıkarmakla herşey hallolmaz. Toprak reformu kanununu çıkarmak toprak reformunu yapmak demek değildir. Toprak reformunu insanlar yapar. Onu yapacak örgüte ihtiyaç vardır.

Örgütü aynı teoriye inanan, aralarında bir teori birliği bulunan insanlar meydana getirir. Örgütte teori birliği şarttır. Aybar bu noktada kafaları karıştırmıştır.

Aybar sosyalizmin bilim vasfına itiraz etmektedir. Bilinçlendirmeye teorisine itiraz etmektedir.

Eylemde partimizin sosyalist hareketin itici gücü olması lazımdır. Teorik hatalardan dolayı partimizin bu vasfı kaybolmuştur. Bunların iade edilmesi lazımdır» demiştir.

Aren daha sonra sosyalist akımın parti dışına kanalize olmaya başladığını bunun önlenmesi gerektiğini söyleyerek, partiyi sosyalist akımın mihrak haline getirmek için, parti dışındaki sosyalistleri hepsini birden değil, teker teker almak için bir usul bulmalıyız demiştir.

Aren bu sözleriyle, tabanın genel isteği olan ihraçların iptali konusunda, insiyatifin kendilerinde kalması şartıyla, yeni istediklerini alıp istediklerini almamak şartıyla, o da tabanın baskısından ötürü bir usul aradığını söylemektedir. Daha sonra bu konuda «usul» ün kendi lehinde olan tüzük tadil komisyonunca bulunduğu görülecektir.

Aren daha sonra özeleştiriyi yapmak zorunda olduğunu belirterek, bugüne dek yapılan teorik hatalara iştiraki olmadığını, diğer yönetimle ilgili konularda yeterince etkin davranmadığını bunun kendisinin kusuru olduğunu, sebebini açıklıyabileceğini, fakat psikolojik nedenlere dayandığını bildirmiş ve özeleştirisini herkesin eylem içinde geliştiğini kendisinin de gelişmekte olduğunu bildirerek bitirmiştir.

Bu «alçak gönüllülük» büyük tezahürata vesile olmuş ve «özeleştiriyi» kabullenilmiştir.

Aren özeleştirisinin verdiği rahatlıkla 3 meseleye değineceğini bildirmiş sendikacılık konusunda, profesyonel sendikacılığın zorunlu olduğunu, bunların içinde kötüleridir diye bu müesseseye tümüyle karşı olunamayacağını, kendilerinin sendikacılığa karşı olmadıklarını belirtmiştir.

Doğu sorununa değinen Aren, Kürt meselesinin Türkiye'nin toprak bütünlüğü içinde sosyalist bir ortamda halledilebileceğini sosyalizmi kurmanın bu meseleyi halletmek için kâfi gelmeyeceğini fakat halletmek için en uygun ortamı hazırlıyacağını, partiye bazı delegelerin iddialarının aksine ırkçılığın sızamayacağını, sızarsa önce kendilerinin atacağını belirtmiştir.

Bu arada Tarık Ziya Ekincinin kardeşi Tahsin Ekinci'nin «Köpek» diye bağırdığı işitilmiş ve ortaklık bir anda karışmıştır.

Karşılıklı küfürleşmeler arasında başkan Rauf Çapan, Tahsin Ekinci'yi özür dilemek üzere kürsüye çağırılmış kürsüye gelen Tahsin Ekinci delegeler tarafından yuhalanmıştır. «Bize sabahtan beri bu kürsüden küfrediliyor» diye açıklamaya girişen Ekinci, yuhalamaların kesilmemesi (Sayfayı çeviriniz)

Kongreden İzlenimler...

TERSLİK

— TİP'in 3. olağan kongresi Selim Sırrı Tarcan spor salonunda yapılmıştı. Yer geniş, fakat ilgi azdı. Geniş tribünler boş kalmıştı.

Olağanüstü kongrede ise işler tersineydi. İlgi büyük, salon küçük. Dışarda kalanlar içeri girmeye fırsat arıyordu; içindekiler ise sıcak ve havasızlıktan bunalmış, gene de dayanıyorlardı...

DEĞİŞİK RÜZGÂRLAR

Bu kez havalar değişti. Kongre salonu dışında kalanlar, bir yandan oparlörden konuşmaları izliyor bir yandan aralarında tartışıyorlardı. Her zaman sessizlikle dinlenen Aybar konuşurken dahi bu hal devam etti. Dışarda, «muhalifet» hâkimdi.

İçerde, delegeler sakin görünüyordu. Dinleyiciler ise (çoğunlukla Ankaralı, hemen tümü muhalif) hop oturdular, hop kalktılar; başkandan sayısız ihtar aldılar. Çetin Altan'a tezahürat yapılırken, başkan, dinleyicilere alkışlamaktan başka tezahürat yapmalarını gerektiğini hatırlattı. Altan da bu ikazın başlangıçta (yani Aybar konuşurken de) yapılmasının daha yerinde olacağını belirtti. Güzel bir cevaptı ama gereksizdi. Dinleyicilerden, Aybara tezahürat yapmak ne kelime, alkışlayanlar bile tek-tüktü.

Konuşmacılar ise bir ayrı âlemde. Kürsüye çıkan, merkezci olsun muhalif olsun, sosyalist hareketin mihrakının parti dışına kaydığından, partinin sempatanların desteğini kaybettiğinden, bütünlüğünün gerektiğinden bahsediyordu. (Söyleyene değil de söyletene bak...) İnsanın sorası gelmiyor mu?

AYBAR — GÜNAYDIN HÜZÜN

«Abe, kim attı bu kadar sosyalisti dışarı?»

Genel Başkan hisli, mahzun, başımıza bunlar da mı gelecekti havasında, bir konuşma yaptı.

35-40 yıllık mücadelelerinden söz etti. Meşhur «jurnal» in Marx, Engels ve Rusya ile ilgili bölümüne hiç önem vermediğini (!), anca asil önemli olanın ilk bölüm olduğunu söyledi. Bu arada unutkanlıkla (!), bunca yıllık mücadele hayatında ilk defa jurnalcilikle suçlandığından yakındı. Oysa meşhur ve mahut 72 sorudan 56 cısına konu olan, Yön dergisinde Sayın Erdoğan Başar'ın yazdığı «Artık Yeter» başlıklı yazı pek de öyle unutulacak cinsten değildi.

Oylar daha sonra, bu fikirlerinin muhaliflerinin iddia ettiği gibi yeni olmadığını ileri sürdü ve kanıt olarak 945 de Vatan'a yazdığı yazıdan bir pasaj okudu. Pasajda «bir çeşit ferdiyetçi sosyalizm» savunuluyordu. İnsaf için söylemek gerekir, bundan sonra Aybarı «bilimsel sosyalizm'den sapma ve ihanet» ile suçlamak mümkün mü artık? İnsan ancak bağlı olduğu birşeye ihanet edebilir.

Olağanüstü Kongre ...

üzerine karşılık vermiş ve başkan oturumu tatil etmiştir.

Oturumun öğleden sonraki bölümünde söz alan Behice Boran Aybar'la aralarındaki ilişkilerden söz etmiş, Partinin bu duruma gelmesinde kendisinin hiç suçunun olmadığını iddia etmiş, bu günkü muhalefet hareketinin eski «hizip» faaliyeti ile hiçbir ilişkisi olmadığını belirtmiş, hizip hareketi olması için parti stratejisine karşı çıkılması gerektiğini, oysa kendilerinin parti stratejisine karşı çıkmadıklarını söylemiştir. Sendikacılık ve doğu sorununa da değinen Boran Nazife Cemgil'e de daha önce belirttiğimiz cevabı vererek konuşmasını bitirmiştir.

Daha sonra söz alan Şaban Erik durumun bir özeti yapmış, Aybar'ın bu hallere düşmesine içim sızıyor, ama kendi düşen ağlamaz demiştir.

Aybar'ın «fertçi» sosyalizmine değinen Şaban Erik «Toplumcu kapitalizm ne kadar olursa, fertçi sosyalizm de o kadar olur» demiştir.

Aybar'ın anlaşma teklifine, kendisinin sosyalizmle anlaşabileceğini sosyalizmden sapanlarla anlaşmasının söz konusu olamayacağını, parti için kötü olanın doğruların kavgasının yapılmaması olduğunu, partiye canlılık getirmek için eleştiri, özeleştirme ortamının sağlanması gerektiğini, ihraçlar üzerinde durulması lazım geldiğini söylemiştir.

Daha sonra söz alan Yozgat delegesi Şakir Keçeli, Malatya kongresinden başlayarak partinin gelişmesini anlatmış, bu günkü durumdan muhalefetteki ve muvaffakattaki yöneticilerin hepsinin tam bir sorumluluk içinde olduklarını, onu bunu suçlayarak bu sorumluluktan kurtulmayacaklarını, partinin bu günkü keşmekeşten kurtulabilmesi için parti stratejisinin yeniden ve doğru olarak saptanması, partide militan yetiştirmeye önem verilmesi, ihraçların iptal edilmesini gerektiğini ileri sürmüştür.

Kongre saat 6 da delege konuşmalarına son vermiş ve oturuma ara vermiştir. Geceki oturumda dilek ve tüzük tadil komisyonlarının raporları görüşülmüştür. Tüzük tadil konusundaki yorumumuz geçen sayımızda verilmişti. Tüzük değişikliği sona erdiğinde, seçimlere geçilmek üzere bir saat ara verilmiş bu arada salondaki dinleyiciler çıkarılmıştır.

Seçimlere 3 ayrı grup halinde girilmiş Aybarcılar ve Devrimci grup ayrı ayrı listelere oy verilmiştir. Oylamaya kadar kendinden çok emin görünen ve bu yüzden devrimci grubun ileri sürdüğü şartları kabule yanaşmayan Aren grubu, seçim gelip çatinca Devrimci gruptan ayrı liste çıkarmamasını istemiş, fakat bu isteği iş isten geçtiği için devrimci grup tarafından reddedilmiştir. Devrimci grup sözcüleri, Arencilere, asgari şartların dahi kabul edilmemiş olması karşısında iyi niyetlerine inanmak için hiç bir sebep kalmadığını, Sadun Aren ve Behice Boran'ın Devrimci Gruptan bahsediş tarzlarının dahi, herhangi bir anlaşmayı sağlamaktan uzak olduğunu, kaldı ki ihraçlar konusunda başta Sadun Aren olmak üzere, bu gruptan olan komisyon üyelerinin de «teker, teker» formülü üzerinde inat ettiklerini ve böylelikle insiyatifi elle-

rinde tutmak için azamî gayreti sarfettiklerini bildirmiş ve kendi listeleriyle çıkarak prensip mücadelesi yapacaklarını belirtmişlerdir.

Oylama sanılanın aksine çok sakin bir hava içinde geçmiş ve oylamadan önce birçok aday şirin görünme yarışına girmiştir.

Ayrı bir listeye seçimlere giren devrimci grubun adayları şunlardır :

İŞÇİLER :

Gündoğan ABUKAN (Silifke Üyesi) Saadetin AYDIN (Ankara Merkez İlçe Üyesi, Otel İşçisi) Necip AKAN (Genel Yönetim Kurulu Yedek Üyesi) Metin ATILAL (Tütün İşçisi, Genel Yönetim Kurulu Yedek Üyesi, İstanbul Belediye Meclisi Üyesi) Vahap ÇAĞLAR (Şeker Fabrikası İşçisi Malatya Üyesi) İbrahim ERDEM (Marangoz, Halk Şairi, Malatya Üyesi) İbrahim ERDOĞAN (Tekstil Fabrikası İşçisi, Turgutlu İlçe Yönetim Kurulu Sekreteri) Sami ELMALI (İşçi, Mut Üyesi) Gani GÜRBÜZER (Şöför, Çankaya Üyesi) Zakir KOÇAK (Şöför, Çankaya Üyesi) Niyazi KEKE (Tütün İşçisi, Akhisar) Kemal KESKİN (DİSK Turizm İş Send. Ankara Şb. Başk.) Fikret SOYSAL (Seyyar Satıcı, Konya İl Yön. Kur. Üyesi) Erol ŞENER (İşçi, Sivas Üyesi) M. Yüksel ÜŞENMEZ (İşçi, İçel İl Yönetim Kurulu Üyesi) Ziya YÜKSEL (İşportacı, Konya Üyesi) Durdu ZİBA (İşçi, Maraş Delegesi) Şuayip GÜN GÖR (Motor İşçisi, Altındağ Üyesi) Mustafa KUZAK (Kaporta İşçisi, Altındağ Üyesi) Münir CERİT (B. Kongre Delegesi Ankara İl Saymanı Sendikacı)

İŞÇİ OLMAYANLAR :

Ayhan AKKAYONLU (Avukat, Boğazlıyan İlçe Saymanı) (Doç. Dr. Türkkaya ATAÖV (Parti Merkez Bilim ve Araştırma Kurulu İç ve Dış Sosyal ve Siyasal Gelişmeler Komitesi Başkanı) Oral ÇALIŞLAR (Öğrenci, Tarsus İlçesi Üyesi) Şekibe ÇELENK (Eski Merkez Haysiyet Divanı Üyesi, Hukukçu) Güney DİNÇ (Avukat, İzmir İl Genel Meclisi Üyesi, Eski İl Başkanı, Büyük Kongre Delegesi) Deniz GEZMİŞ (Devrimci Öğrenci Birliği Başkanı Üsküdar İlçe Üyesi) Erdoğan GÜÇBİLMEZ (Parti Merkez Bilim ve Araştırma Kurulu Üyesi, S.B.F. Sosyoloji Asistanı) Hüseyin İNAN (Çankaya İlçesi Üyesi) Şakir KEÇELİ (Büyük Kongre Delegesi, Boğazlıyan İlçe Başkanı, Avukat) Ayten OKAN (Karşıyaka İlçe Sekreteri) Ömer ÖZERTURGUT (Turgutlu İlçesi Üyesi, Fen Fakültesi Öğrenci Birliği Başkanı) Ömer ÖZDAL (Avukat, Sivas İl Üyesi) Gürkan RİŞVANOĞLU (Avukat, Sivas İl Üyesi) Büyük Kongre Delegesi) Erol TEMELKURAN (Muğla İl Üyesi) Mehmet TÜKENMEZ (Teknisyen, Gölbaşı İlçe Başkanı, Adıyaman Büyük Kongre Delegesi) Erbey TÜRKÖĞLU (Sivas Üyesi) Yılmaz DEMİR (Konya İl Yönetim Kurulu Üyesi) Nazım YAZAR (Silifke Üyesi, İçel Büyük Kongre Delegesi) Teslim TÖRE (Köylü, Malatya Üyesi) İsmail GÜLDAL (Esnaf, Sultanhisar İlçe Başk. B. Kongre Delegesi)

Kongreden İzlenimler ...

Erik'in Aybar'a cevabı, bütünüyle, dört-dörtlük'tü. İlle o cümle : «Toplumcu kapitalizm ne kadar olursa, ferdiyeci sosyalizm de o kadar olur.» Bu cümleye yapılan tezahürat sosyalizmin geleceği bakımından ümit verici idi. Basit ve açık bir mantığa ve sağduyuya dayandırılmış, kısa kısa cümlelerle konuşan Erik, çok olumlu etki yaptı; bugün işbirliği yaptığı oportünistlerle sonuna kadar geçinebileceğini hiç sanmıyoruz.

KİRLİ ÇAMAŞIRLAR ve BİR ATRAKSİYON

Kişisel suçlamalar ön plâna çıkmıştı. Aybar çıktı, Aren'in eski yazılarını okudu (bunda haklıydı) ve yumuşak bir insan oluşundan bahsetti. Altan Aybar'ın özel sohbetlerde «Sosyalizmin gerçekleşmeyebileceğinden» söz ettiğini ileri sürdü. Nazife Cemgil, eski arkadaşı Boran'ın, Aren için «Sosyalizmden birşey anlamaz» dediğini açıkladı. (Bu açıklama sırasında Boran'ın yüzündeki ifade, Orhan Kemal'in deyişiyle «dilinen tarifi gayri mümkünsüz» biçimdeydi) Boran, cevabında, sözünün tahrif edildiğini ve kendisi de N. Cemgil'in ve kocasının Aybar hakkında söylediklerini naklederse mahcup olacaklarını söyledi.

Bütün hatipler de, rakiplerinin hareketlerinin değil sosyalist disiplin ve ahlâka, burjuva ahlâkına bile sığmayacağını söylediler. Aybar da böyle dedi.

Atraksiyon ise kulisteydi. Kürsüde «kulise engel olmak için tek türlü seçim mi, üç türlü seçim mi?» yahut «40 kişilik tavsiye listesi mi 60 kişilik mi?» tartışması yapılırken, kulis arı kovana gibi çalıştı, durdu. İki taraftan birer fedainin (Yaşar Kemal ile Nevzat Hatko) dövuştükleri haberi geldi. Sonuç hakkında rivayetler muhtelifti. Arencilere göre Hatko sayıyla galipti. Bunlar Y. Kemal'in gözlüksüz dolaşmasını da gözlüğün kırıldığı şeklinde yorumladılar. Aybarcılara göre ise Hatko tekme atarken Y. Kemal tek kapıp puan toplamıştı.

DEVİRİMCİ GRUP

Devrimci grup azınlıktaydı. Fakat parti içinde olsun, parti dışında olsun güçlerinin bu kadar olmadığını dosta-düşmana hissettirdiler ve kendilerini kabul ettirdiler. Ankaralı gençler de bu konuda onları bırakmadılar. Devrimci grup, yayınladığı bildiriden en küçük taviz vermeden, güzel bir mücadele örneği verdi.

Asyalım Yarem Derindir

Asyalıyım, fermanlıyım
Başım kaşım yaralı, sevdalıyım
Dağlar
Dağlar
Benim yoldaşım.

Kim ki, cana can katmış
Bir gelin gibi, mahzun
Uzanan, toprağa kan katmış
Ben bunu bilirim
Aşı, tahta kaşıkları
Ondört yaşında ihtiyarlıyan
Kadınların işlediği gerğefleri
Yarın, öteki gün, bir gün
Tohumun suda ve toprakta
Bir dinamit gibi patladığı gün
Senin terini
Altınla tartıkları gün
Ben sana baharı da anlatacağım
Bir tek çocuğun açlıktan ağlamadığı gün
Bir tek kadının
Bir tek erkeğe ihanet etmediği gün
Bir tek delikanlının
Yalnızlıktan kahrolmadığı gün
Bütün emekçilerin
Bu şiiri, ekmeğe derdi düşünmeden
Okuyabildiği gün
Anlatacağım sana
Yumurtasını yeni kıran
Bir civcivin açılmamış gözlerini
Niçin çift gezdiğini
Bütün kelebeklerin
Bir kadının omurga kemiklerinin
Ve ense kökünün nasıl öpüleceğini.
O zaman sen
Kasketini kaldıracaksın şöyle bir
Beşli bir çocuk ağlamasına
Sıcacık bir somuna
Yeni doğan güne
Türkiye'ye bakacaksın
Sevgiyle onurla
Sosyalist Türkiye'ye.

Asyalıyım ben, efkârlıyım
İzlerim çekik,
Emekçilerin kemiklerim çıkık
Anamın ak sütü
de, gül dudakları yârimin

Dindirmedim acımı
Şafak ve kuzey rüzgârları
Vurdukça yüzüme
Sevda ve kurşun yaraları
Deldikçe yüreğimi
Sırtımı dayayıp, karlı dağlara
Dinlenmişem.
Yârim mermilerimi
Sürmüş tüfengime
Saçlarını
Yastık etmiş başıma
Kadınım
Kadınım
Efkârlım
Elbet bu zûlm de
Biter bir gün, biter
Avuçlarımızda bir bahar sıcaklığı
Yanık, aydınlık türküler söyleriz
Yiğitler ve sevdalılar yatağı
Türkiyem
Etim, kemiğim
Kundağım
Kundağım
Türkiyem, Türkiyem
Senin kadınların vardır
Bir gül basması gibi
Omuzlarında top mermilerinin
İzlerini taşıyan
Krutuluş savaşından kalma,
Senin dağların vardır
Hayın, gavur duramaz üzerinde
Yiğitler at koşturur
Cirit atar üzerinde
Yani savaşta kahraman
Barışta üretken
Güneşi ve suyu
Örsüyle döğen
Mutluluk işçileri
Toprağın ve göğün
Gerçek sahipleri
Selâm
Selâm olsun
Benden sizlere
Merhaba Ernesto gibi ölenlere
Merhaba Atçalı kel memed gibi
Sevdaalanlara
Merhaba Camillo gibi döğüşenlere
Merhaba
Dağa, taşta, kurda
Yuh olsun emperyalizme
Yuh olsun sömürgeçlere
Asyalıyım, öfkeliyim
Sevdadan, haktan yanayım
Sıcacık bir sevgi uzatıyorum
Bir yürek uzatıyorum
Binlerce karınca kadar çok
Kuşlar kadar özgür olsun diye
Bir ucundan dünyanın
Diğer ucuna kadar herkes.

Asyalıyım, döğüşkenim
Yarem derindir
Ferman da ancak bana yaraşır
Yiğitlik de.

Özkan Mert

Uyan Alim

Yıllardır, susmuşum lâl
Yanım yorem Tepegöz, Şahmaran!
Yürek çın çın eder ama,
Erdemli ve yiğit
Bir gerilla bıçağıdır, çatal
Derman sorar kurda, kuşa derman!
Dağlar gül-gülistan içinde
Al-al!
Bir ben kalmışım
Rüsvay, malamat, üryan!
Adı görklü Marx yadıma düşende,
Uyan derim Alim
Uykudan uyan!

Enver GÖKÇE

Yergi

Bunlar ne biçim kitaplar böyle
İnsandan insana bir sıcaklık iletmeyen
Yalnızca aşk yiyip aşk için kahramanlarıyla
Ağdalı yapışkan kahramanlarıyla
Acılardan açıklardan habersiz
Okuyadursun onları
Parça parça ellerinden ekmeği yiyipte
Hiç Anadolu bilmiyenler
Okuyadursun denize bakan köşklerde
Mayonezle süslü kaygılarıyla
Cici bici beyler beyefendiler
Asya Afrika bilmiyenler
Hiç Vietnam bilmiyenler

Metin DEMİRTAŞ

II. Olağanüstü T.İ.P KONGRESİ

T. İ. P. nin Malatya'da toplanan II. olağan kongresinde bir bayan konuşucu Tüzük Komisyonunu suçluyordu. Diyordu ki, «Bu partinin gelişmesi bakımından olumsuz bir karardır. Komisyon kararlık niyetlerin âleti olmuştur. İyiniyetli olabilirler. Ama bir İngiliz Atasözü vardır: Cehennemden kaldırımları da iyi niyetle döşenmiştir. Bu ata sözü doğrudur.» Sonra bir pasta pişirme örneği atıyordu ortaya. Bu pasta hikâyesi T. İ. P. ve Sosyalist çevrelerde uzun süre anlatılıp durdu. Bayan konuşucu Behice Boran'dı, komisyonun merkez yürütme kurulunun düşürülmesini daha demokratik esaslara bağlaya nkararını yapmak için böyle konuşuyordu. Ama aynı Behice Boran Tüzüğü aynı Malatya'da kendisinin yerdiği şekilde değiştiren karar tasarısına II. olağanüstü kongrede olumlu oy veriyordu. Sonra da «Kongre bizim tüzükte istediğimiz demokratik değişiklikleri yaptı, şeklinde basına demec verebilecek cesareti kendinde buluyordu. Oysa Boran - Aren grubu Tüzük değişikliklerinin son kongreye gelmesinden pek hoşnut olmamışlardı.

Savcı büyük muhalefeti temsil edenlerin lideri durumunda bulunan Aren, Behice Boran'dan daha içten bir davranışa girdi. Hatalarını kabul etti. Ama kendine göre hataları çok fazla değildi. «Teori bakımından Aybarla hi çortaklığı olmamıştı. Teşkilât bakımından da son merkez yürütme kurulunda yanlış işlerin içine hiç girmemişti. Ama engel olmalıydı. Bu bakımdan kusurluydu. Bu kusurunu itiraf ediyordu. Aren'in Aybar ve Boran'la birlikte yönetime karışmasının ne kadar ileri derecede olduğunu bilenler için bu beyanların ne kadar içten olduğu meydandadır. Sadun Aren, Aybar'a çok geç te karşı çıkıp parti demokrasi havasının doğmasını, demokratik bir tüzük değişikliğinin yolunu açmıştır. Ama samimî bir

özeleştiri yapmayı hatalara (meselâ ihraçlara) Aybar grubundan daha çok sahip çıkışı ile yenilgisini eliyle hazırlamıştır. Sadun Aren tüzük değişikliğini partiden haksız yere çıkarılanların yuvaya dönmelerine karşı son derece gönülsüz bir tutum ve davranış göstererek, geçmişin hatalarına ortak olduğu yönündeki suçlamaları adeta güçlendirmiştir. Bu durum Aybar'ın zaferini kolaylaştırmıştır. Davranışlarıyla Aren'in Parti içi iktidarı ele almaktan, yahut hemen bu kongrede ele almaktan çekinir bir hâli vardır denebilir. Belki de 1969 seçimlerinin sorumluluğunu üzerine almaktan çekinir davranışlar içindeydi.

Bir Aren iktidarı ne getirirdi? Benim kişisel kanıma göre parti içinde demokratikleşme ve gerçek sosyalist ve militan kadroların iktidara gelmesini hızlandırır. Aybar'ın güçlü ittifakları bu geçişi biraz daha uzatabilir. Demokratikleşme ve serbest tartışma havasını teşvik eden ve tüzüğü bu yönde değiştiren kongre, bugüne kadarki ceberut yönetimi onaylamadığını açıkça belli etti. Parti içinde bir derebeyi zihniyetini sürdürenlerin sivri uçlarını oylarıyla ika zetti. Bunun ötesinde kongre bir arayış içindeydi. Aslında her iki grubu da beğenmiyorlardı, delegeler. Ehven-i şeri seçmenin tereddüdü içindeydiler. (Sadece devrimci grup ehven-i şeri değil ilkeleri seçtiğini belli etti.) Bir arayış içinde bulunduğunu her haliyle belli eden delegeler, bunu açıkça sözle ifade eden konuşmalar da yaptılar. Bu arayışı, 1965'ten bu yana bir kaynaşmaları iyi değerlendirmek gerektir.

1965 yılında bir grupla meclis'e giren T.İ.P. bir aşamayı tamamlıyordu. Bu aşama meşruiyetini kabul ettirme aşamasıydı. Bu önemli aşama isimli ve isimsiz kahraman savaşların elele verişiyle kazanılmıştı. Bu noktadan itibaren meşruiyet savaşını geride bırakmak, Türkiye

Aslan Başer

Kafaoğlu

gerçeklerini dikkatle inceleyip program ve tüzüğü bu gerçeklere göre değiştirmek gerekiyordu. Bir yandan bu yapılırken öte yandan parti içi örgütünü Türkiye gerçeklerine göre yeniden ele alıp organize etmek çabasına girişilmeli, bunun ötesinde de emekçi halk ve onunla ittifak haline giren sınıf ve tabakaların devrimci bir şekilde örgütlenmesine girişilmeliydi. Yani devrimci güçlerin eğitilip iktidar savaşına yönelmiş bir güç haline getirilmesi gerekiyordu. T.İ.P. yöneticileri bu fonksiyonlara sahip çıkamadılar. Kendilerini halâ meşruiyet savaşında bulunan bir partinin başında sandılar. Kitlelerin ve toplumcuların bu yoldaki davranışlarına ya entrikalarla ya da kaba güçle (ihraçlar) karşı durdular. Parti fonksiyonuna girmeyince, fonksiyondan uzak kalan her canlı gibi ataletle uğradı. Bu atalet yeni huzursuzluklar doğurdu. Huzursuzluklar yanlış yorumlandı. Bu da rayına oturmamış kısmen haklı muhalefet hareketleri doğurdu; bu hareketler halâ meşruiyet kaygusunda bulunanlarca yanlış değerlendirildi, haklı sesler susturuldu. Bir yandan ihraçlar, bir yandan üyelerin partiden soğuması ile, parti bazı büyük merkezlerde içi boşalmış hale geldi.

Aren ve arkadaşları bir yanlış şekilde, Aybar diğer yanlış şekilde yorumladı bu olanları. Bu noktaları ayrı ayrı incelemeye bu yazıda girmeyeceğiz. Yanlış şu kolaylıkla söylenebilir: Anadolu'nun en uzak ve farklı yerlerden gelen delegeleri asıl konunun farkındadır. Demokratik tarafları artan yeni Tüzükle her iki yönetici grubundan uzak bir lider kadroyu kısa zamanda iş başına getirecektir. Bu nedenle T.İ.P. bana göre bugün en güçlü bulunduğu bir aşamaya gelmiştir. Yeni fonksiyonuna girme yolundadır. Serbest tartışma yolları parti içinde açılmıştır. Bu hava içinde en uygun lider kadro iş başına gelecektir.

TÜRK SOLU: Haftalık Gazete • Sahibi: Şerif Tekben • Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Bora Gözen • İdare Yeri, Yazışma ve Abone Adresi: Babıâli Cad. No. 29 İstanbul, Telefon: 27 39 61 • Ankara Temsilciliği: Ahmet Say, Yüksel Caddesi Bayındır Sokak No. 43/A • Dizgi Tertip: Öz-Gör Matbaası, Basıldığı Yer: Talât Matbaası

İstanbul Dağıtımı: Fuat Büte, Ankara Caddesi No. 34, Tel: 27 89 49 • Ankara Dağıtımı: Ankara Umum Gazete Bayileri Kooperatifi • Ege Bölgesi Dağıtımı: Orhan Özışman, İzmir • Yıllık Abonesi: Yurt içi 40 TL., Avrupa uçak: 80 TL., Amerika uçak: 170 TL., • İlân: santimi 20 TL., Yayın ilânları yüzde elli (% 50) indirimlidir.